BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Conferință de presă

Raport asupra stabilității financiare Nr. 13 (1)/2017

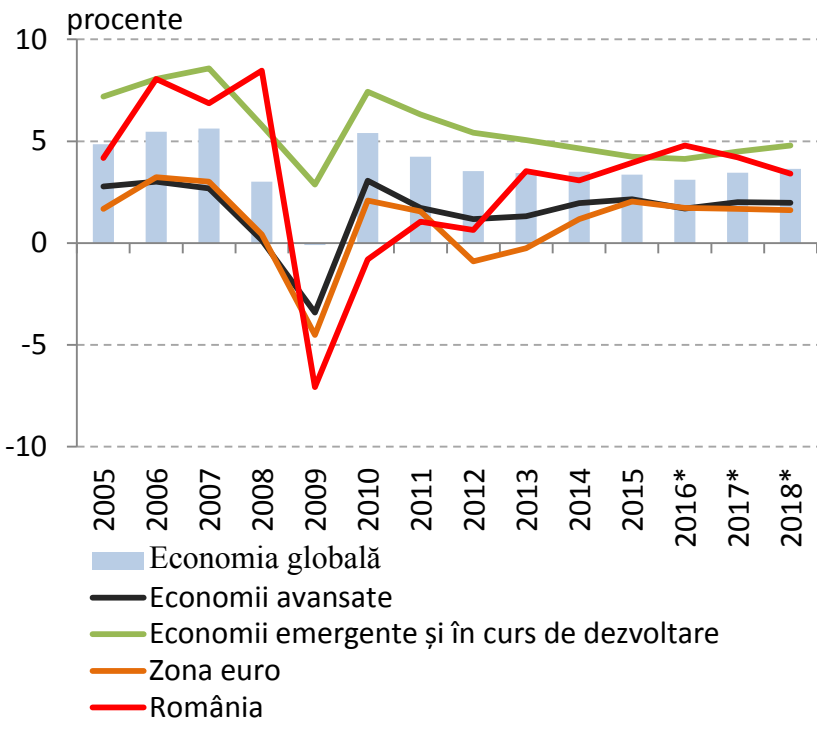
Liviu Voinea
Viceguvernator

București, 25 mai 2017

I. Fundamentele economice pe plan intern

Creșterea economică

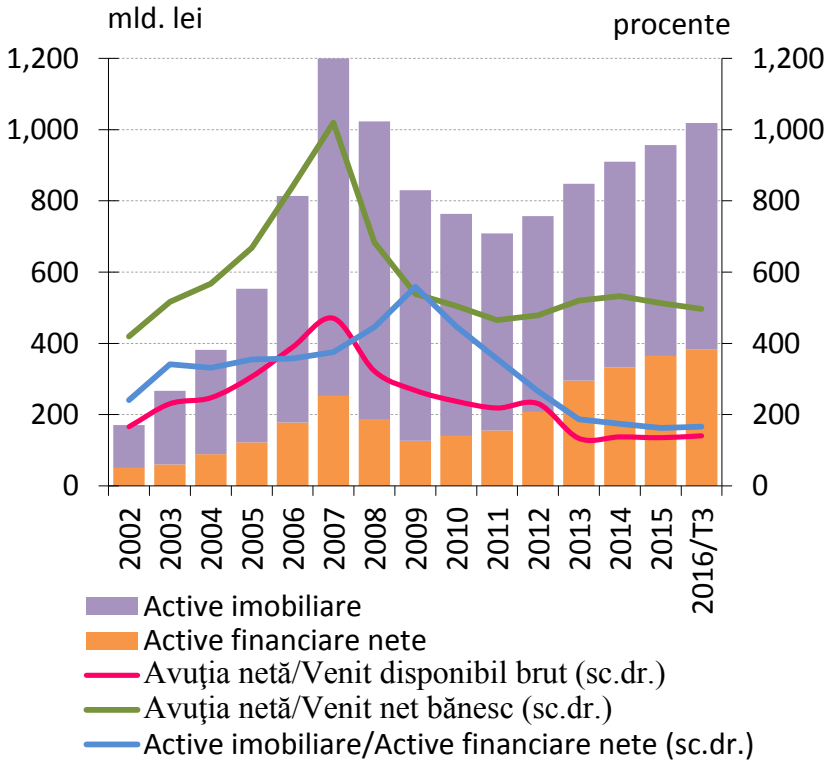
Creșterea economică globală

* Valori prognozate

Sursa: FMI, World Economic Outlook, aprilie 2017

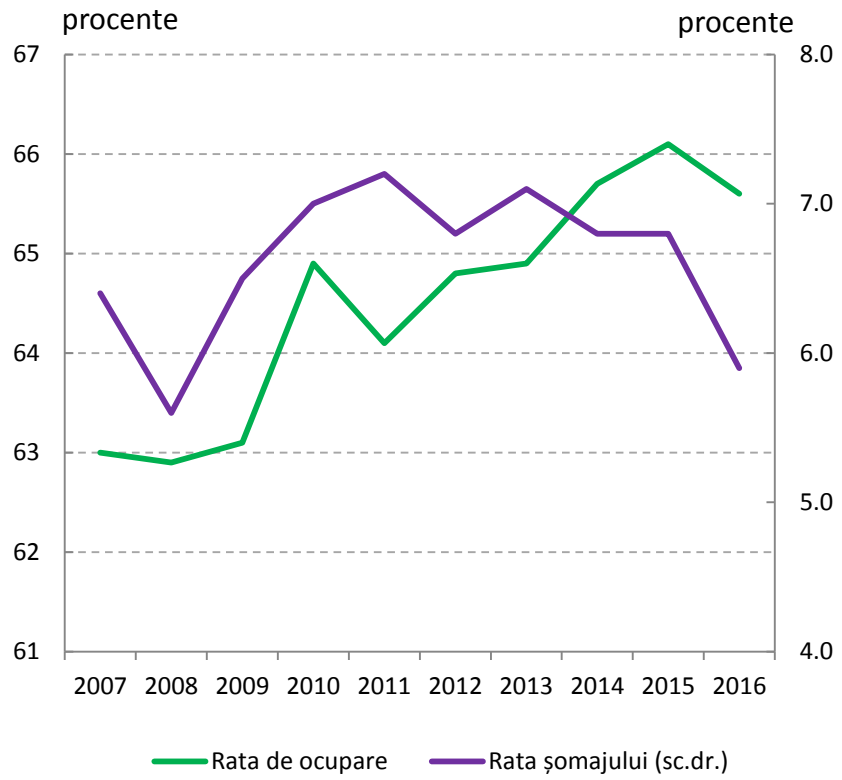
Avuția netă a populației

Sursa: BNR, INS, ASF, calcule BNR

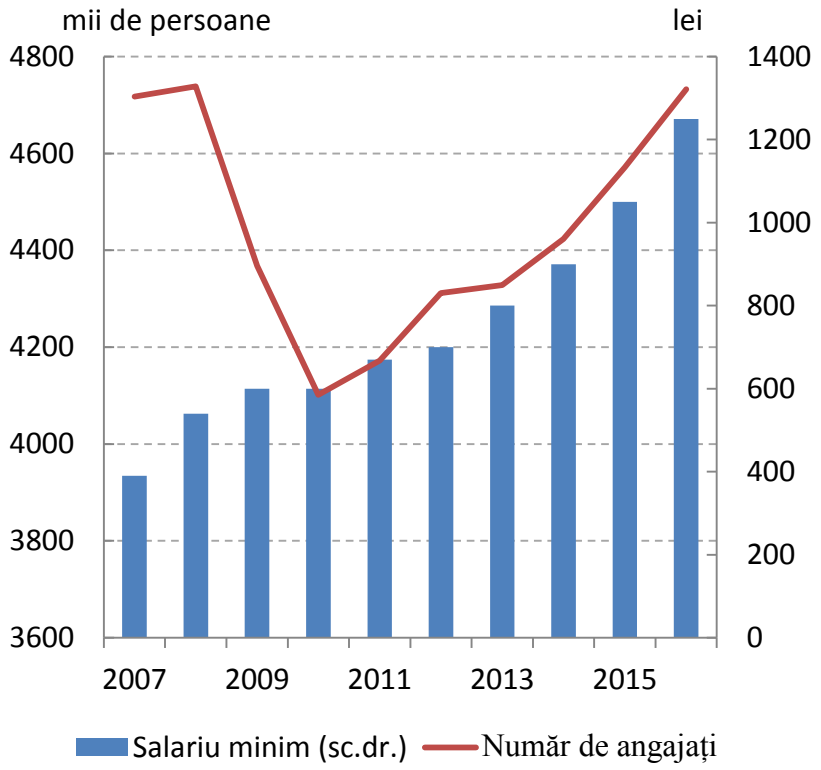
Piaţa muncii

Rata ocupării și rata șomajului

Sursa: Eurostat

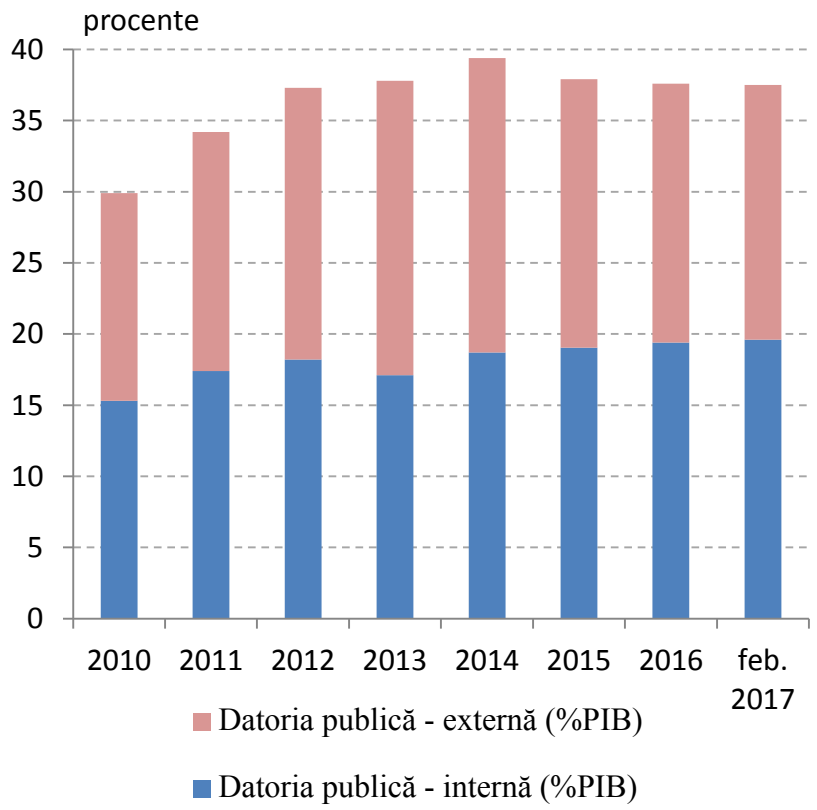
Evoluția salariului minim și a numărului de angajați

Sursa: INS

Datoria publică

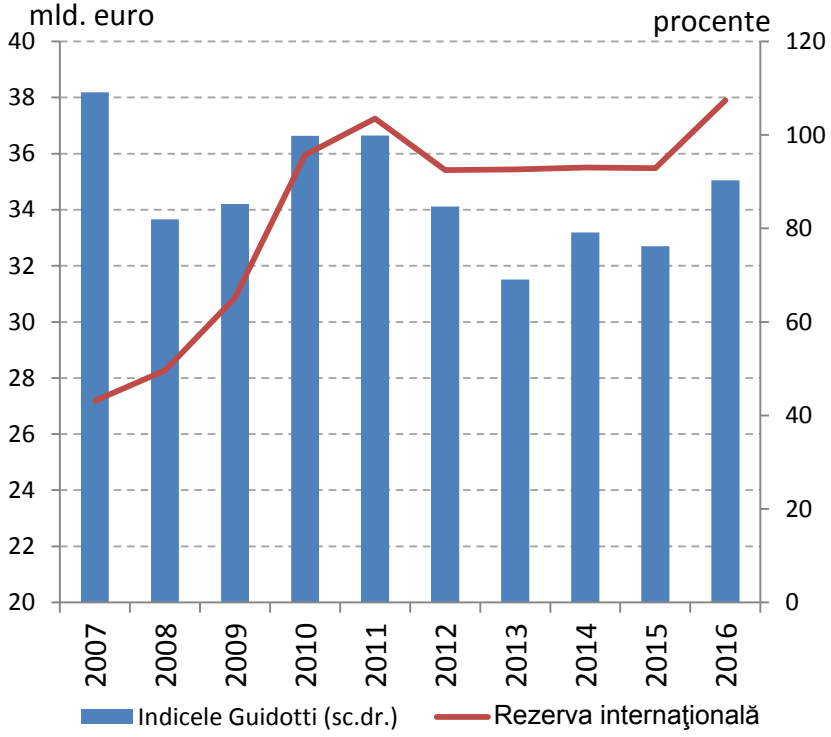
Evoluția datoriei publice

* Metodologie SEC 2010

Sursa: MFP

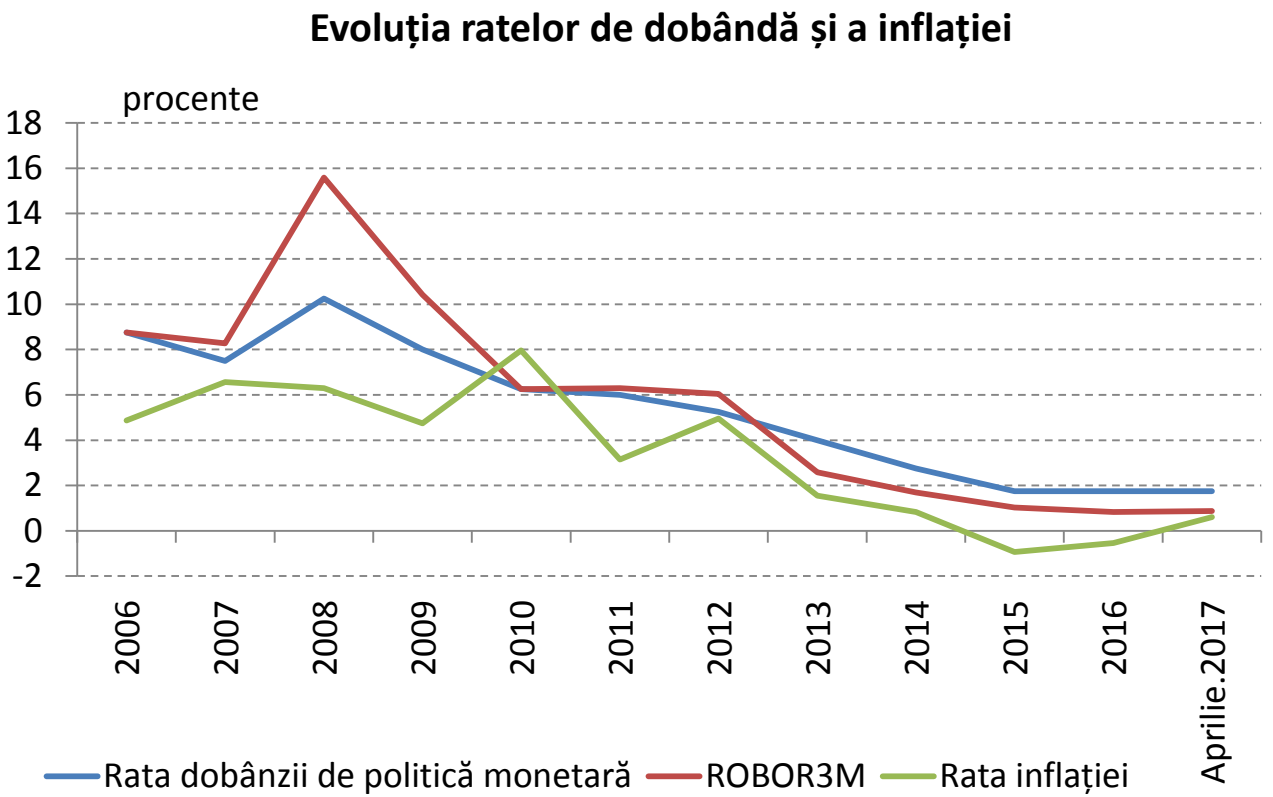
Rezerva internaţională şi lichiditatea internaţională (indicele Guidotti)

Notă: indicele Guidotti = (Datoria externă pe termen scurt+serviciul datoriei externe pe termen lung pentru următoarele 12 luni)/rezerve valutare la BNR

Sursa: BNR

Rata inflaţiei şi ratele de dobândă

Sursa: BNR

II. Principalele riscuri la adresa stabilității financiare

Harta riscurilor

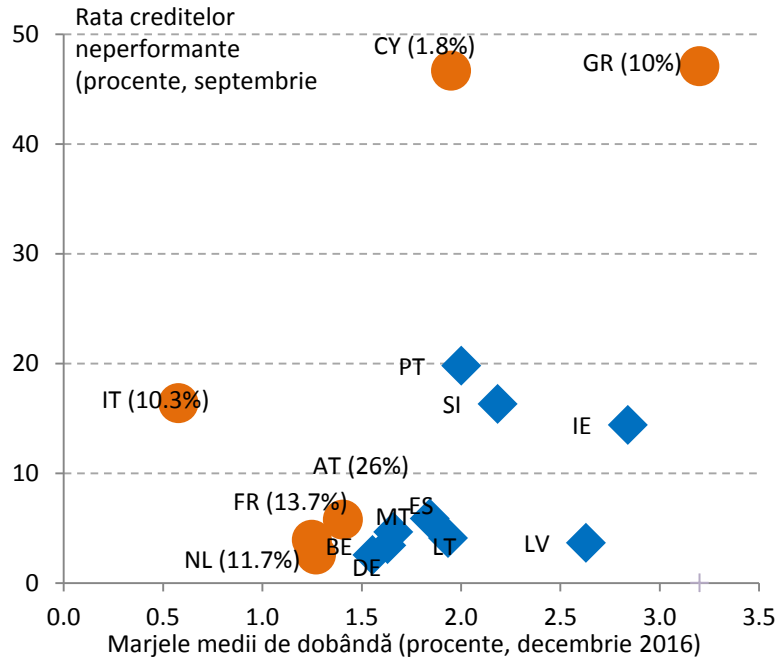
	Nu se manifestă riscuri sistemice severe	
1	Riscul deteriorării rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente	
2	Tensionarea echilibrelor macroeconomice	
3	Riscul de menţinere a unei evoluţii modeste a activităţii de creditare a sectorului companiilor nefinanciare	
4	Cadrul legislativ incert şi impredictibil în domeniul financiar-bancar	
5	Riscul unei accelerări a preţurilor imobiliare	

risc sistemic sever
risc sistemic ridicat
risc sistemic moderat
risc sistemic redus

Notă: Culoarea indică intensitatea riscului. Săgeţile indică perspectiva riscului în perioada următoare.

II.1. Risc generat de deteriorarea rapidă a încrederii investitorilor în economiile emergente

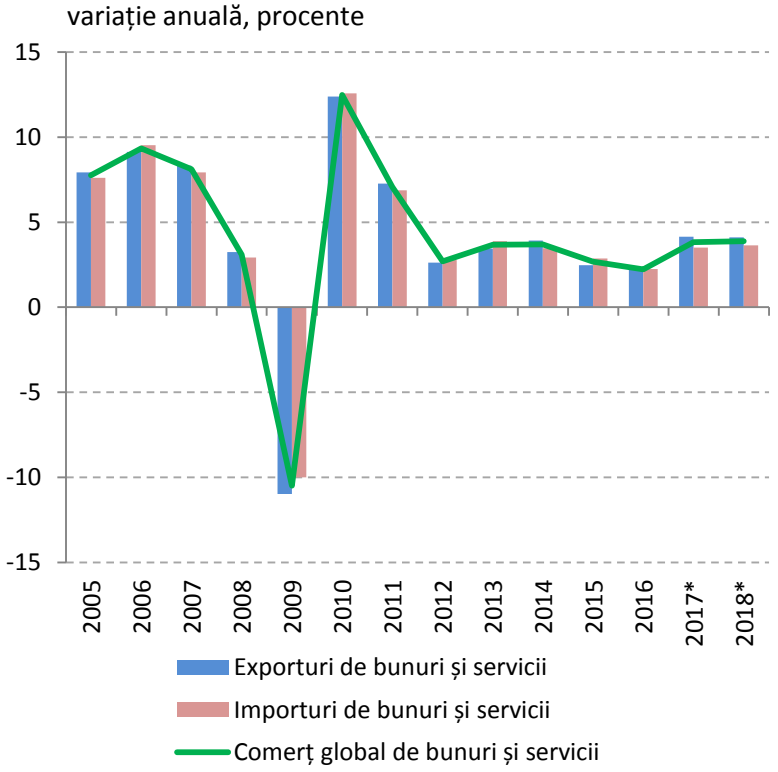
Profitabilitatea băncilor din zona euro

Notă: Culoarea portocalie indică prezența băncilor cu capital provenind din respectiva țară în România, cu o cotă de piață a activelor mai mare de 1 la sută. Valorile din paranteză reprezintă ponderea activelor băncilor cu capital provenind din respectiva țară în total active ale sistemului bancar românesc (decembrie 2016).

Sursa: BCE, ABE, BNR, calcule BNR

Comerţul internaţional cu bunuri şi servicii

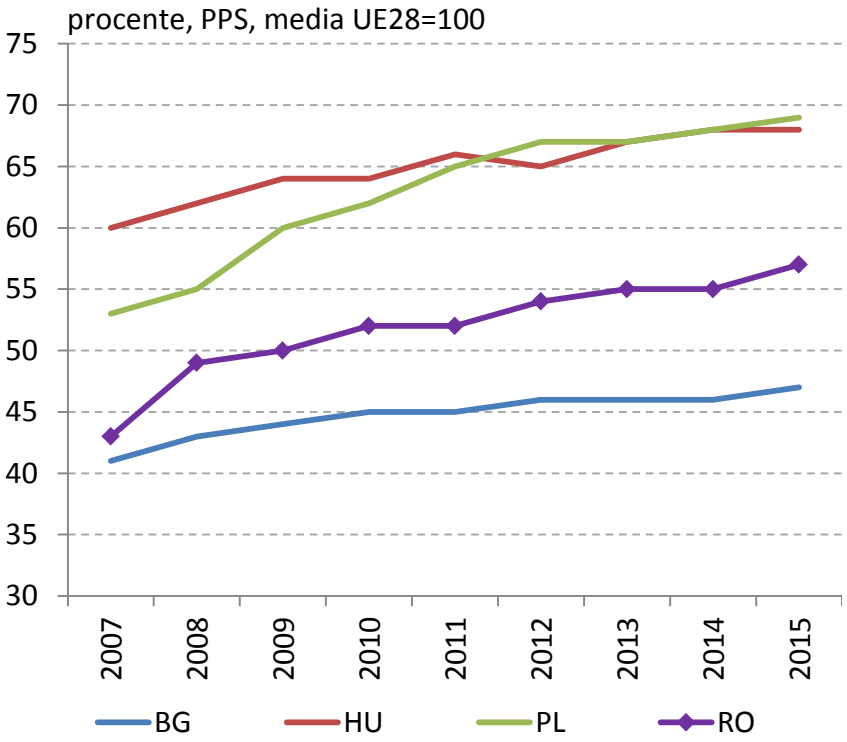

* valori prognozate

Sursa: FMI, World Economic Outlook, aprilie 2017

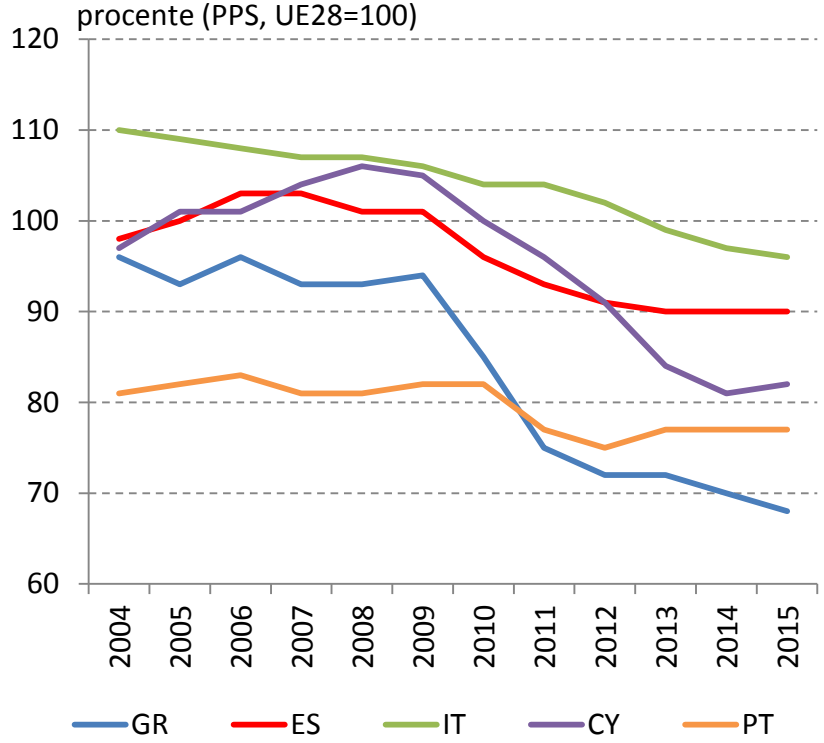
Convergenţa în UE

Evoluția PIB per capita în România și țările din regiune

Sursa: Comisia Europeană

Evoluția PIB pe cap de locuitor în unele state ale zonei euro

Sursa: Eurostat

II.2. Riscul tensionării echilibrelor macroeconomice

Echilibrul bugetar

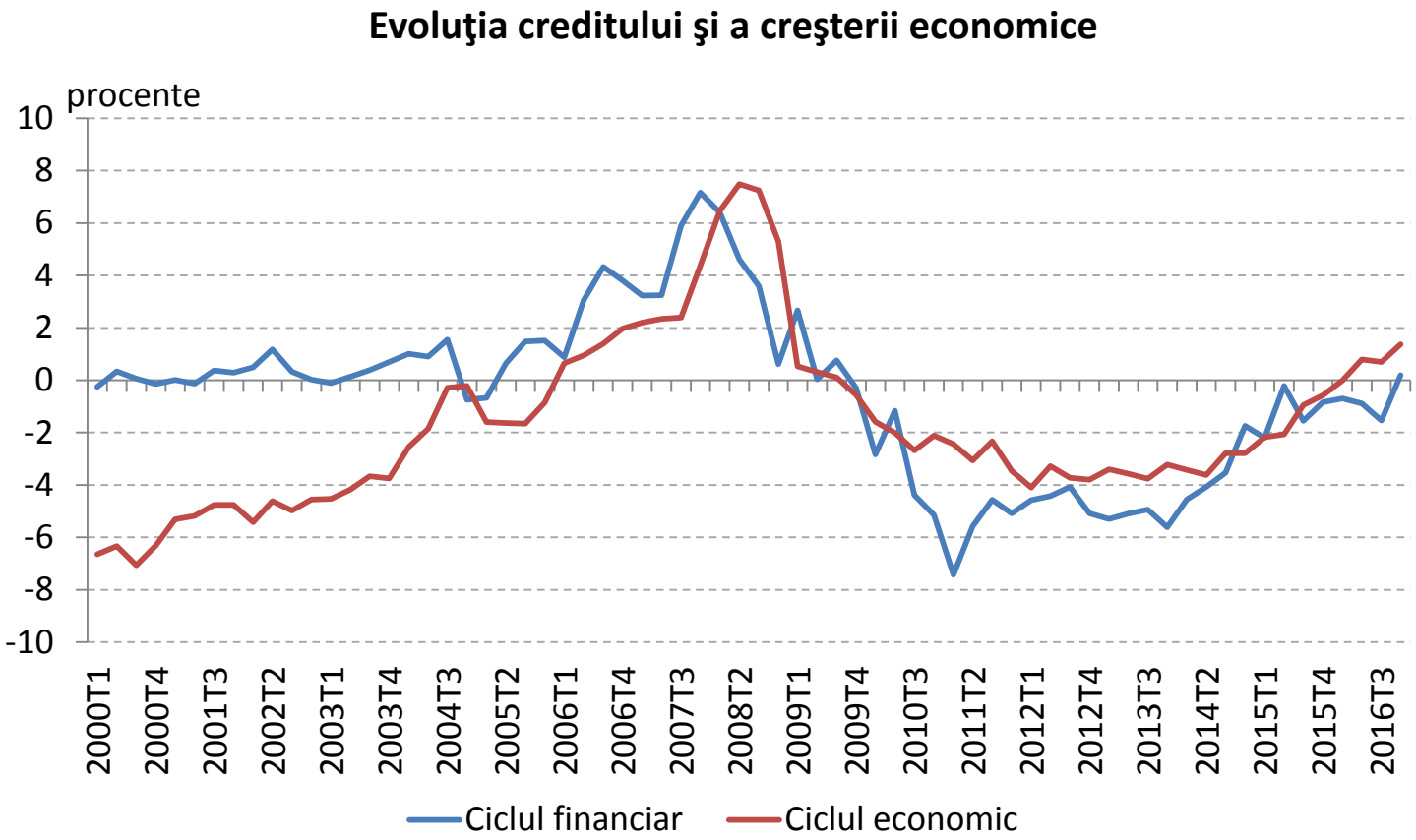
Deficitul bugetului general consolidat (procente în PIB)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Soldul bugetului general consolidat, cash* (metodologie națională)	-2.5	-2.5	-1.8	-1.4	-2.4	-2.96	-2.96
Soldul bugetului general consolidat, (metodologie SEC2010)	-3.7	-2.1	-1.4	-0.8	-3.0	-3.5	-3.7
Soldul bugetului general consolidat, primar**	-1.9	-0.3	0.3	0.9	-1.5	-2.0	-2.0
Soldul bugetului general consolidat, structural***	-2.5	-1.0	-0.6	-0.6	-2.6	-3.9	-4.0

* Conform datelor publicate în Strategia fiscal-bugetară pentru anii 2017-2019
** Deficitul primar reprezintă deficitul bugetar SEC2010 din care sunt excluse cheltuielile cu dobânzile
*** Deficitul structural reprezintă deficitul bugetar ajustat cu componenta ciclică (estimată pe baza PIB potențial)

Sursa: MFP, Eurostat, Comisia Europeană

Ciclul financiar şi ciclul economic

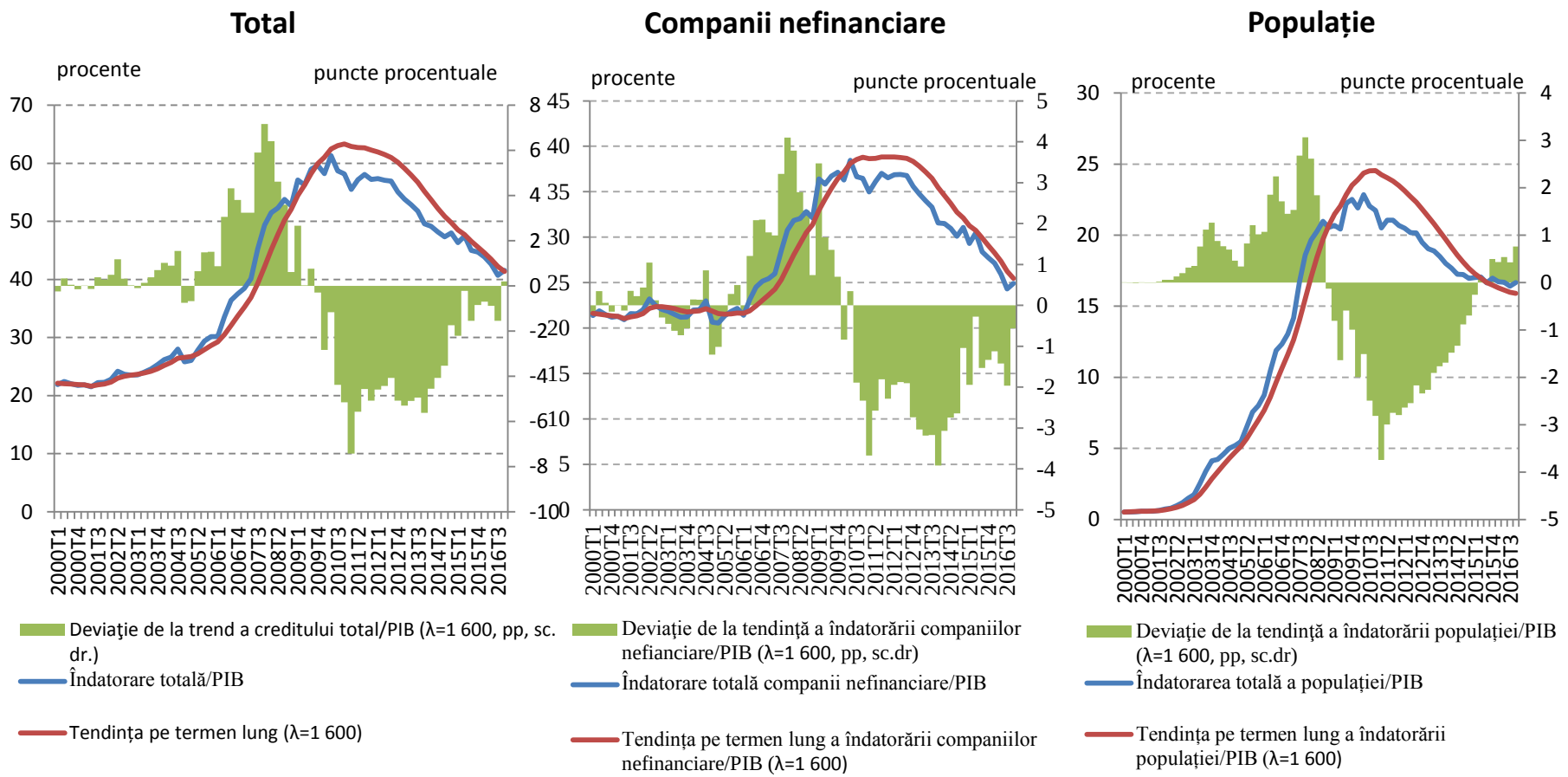

Notă: ciclul financiar reprezintă deviaţia de la tendinţa pe termen lung a creditului total/PIB
ciclul economic reprezintă deviaţia PIB faţă de potenţial

Sursa: BNR, calcule BNR

Creditul către populaţie şi creditul către companii

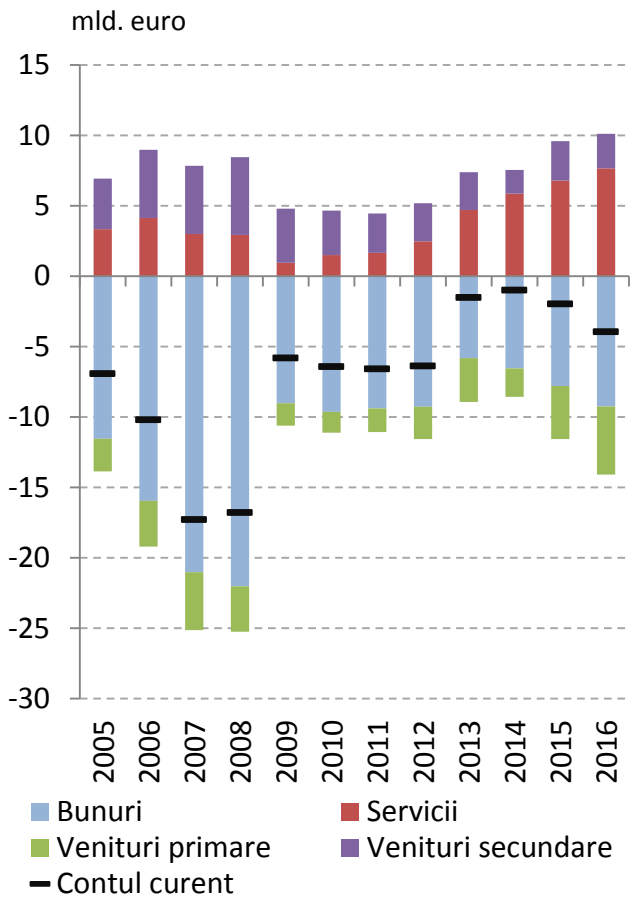
Deviația de la tendință a creditului/PIB

Sursa: BNR, INS, calcule BNR

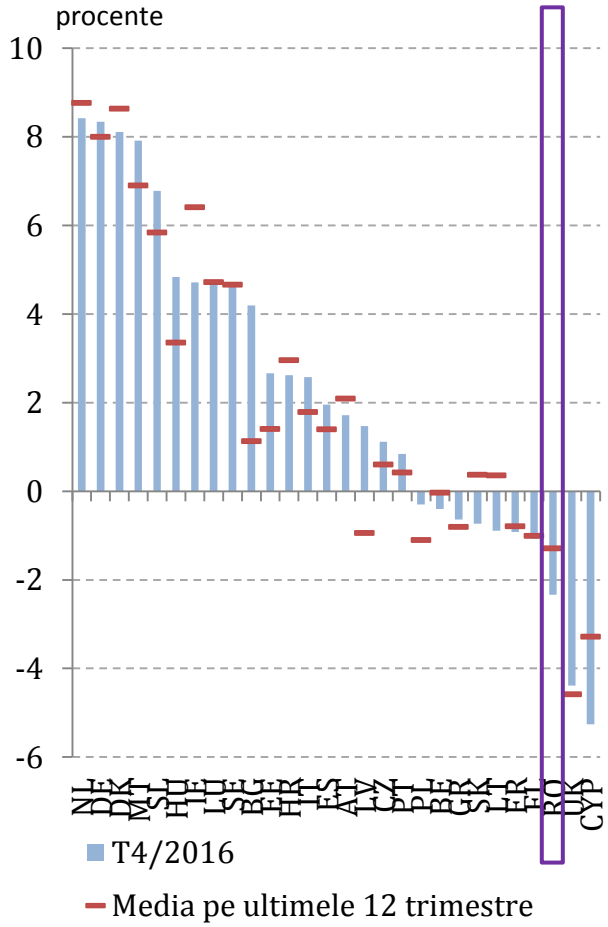
Echilibrul extern

Balanța contului curent

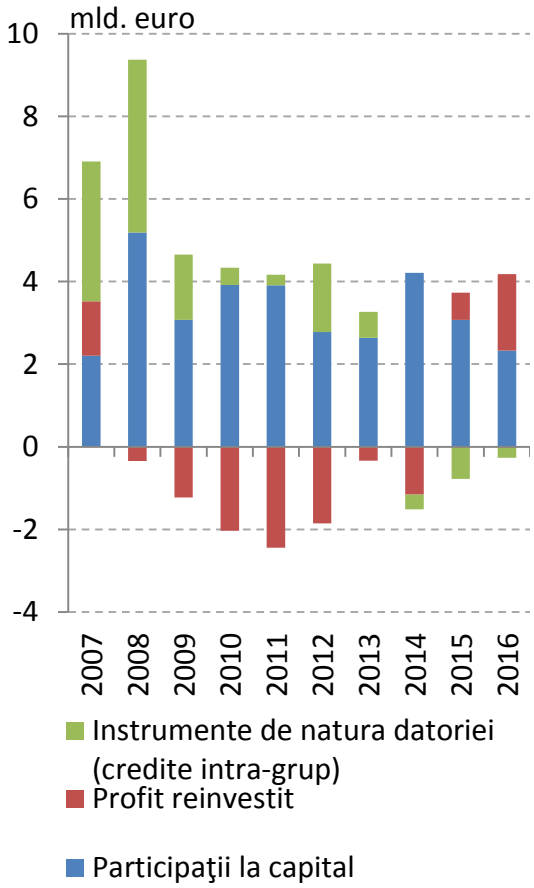
Sursa: BNR

Ponderea soldului contului curent în PIB în UE

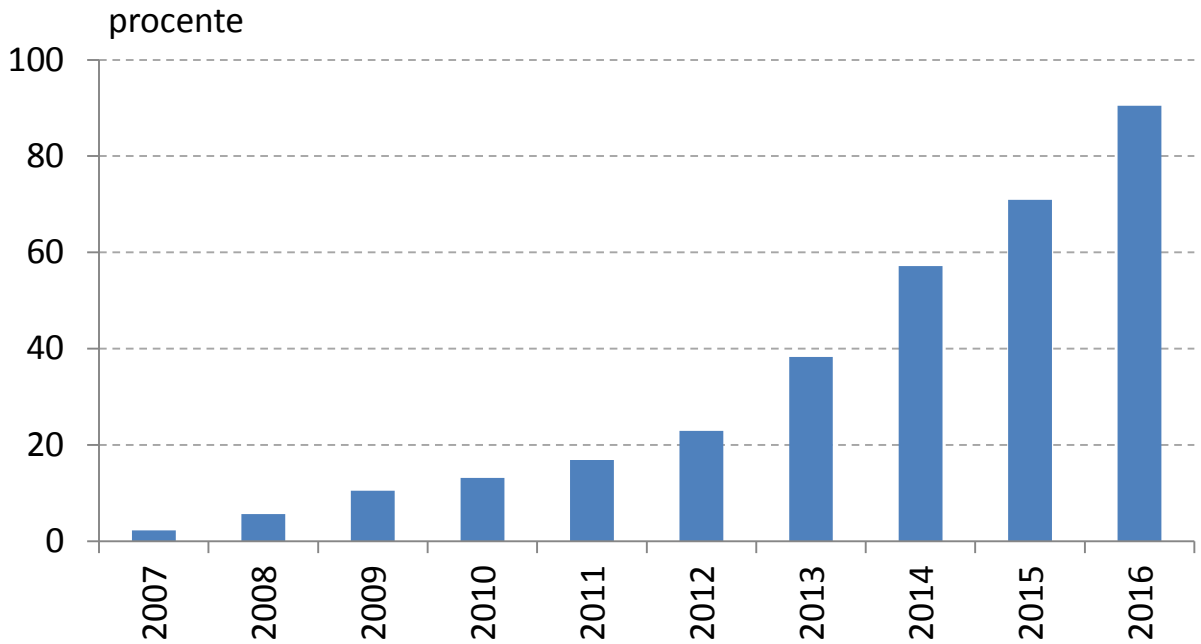
Sursa: CERS, Eurostat

Investiţiile străine directe

Absorbţia fondurilor europene

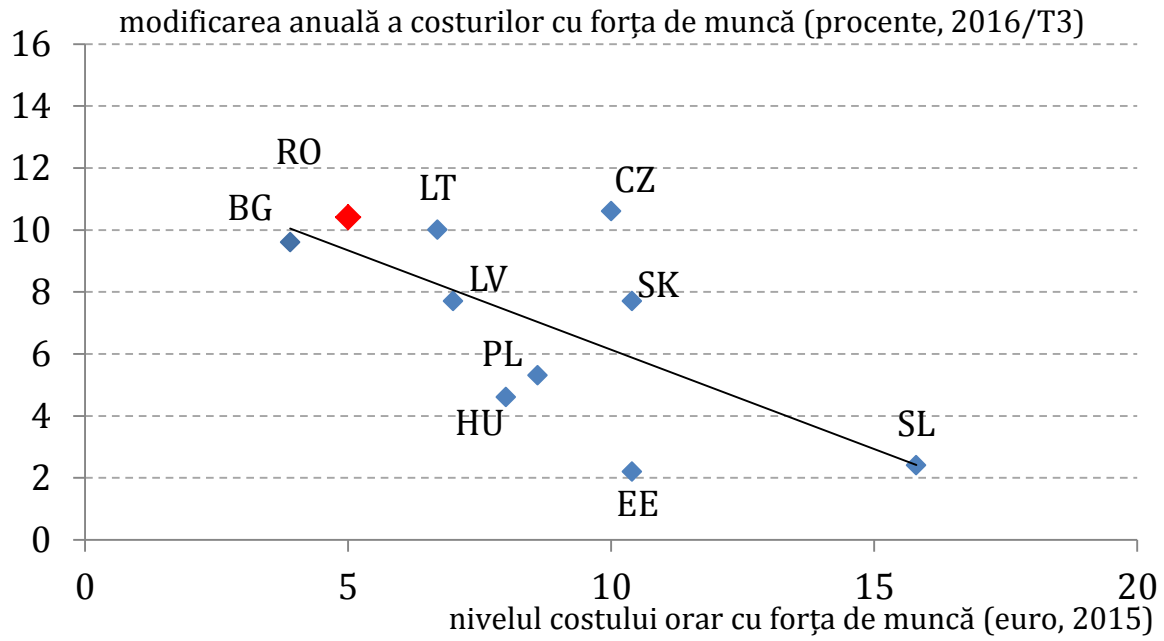
Rata de absorbție a fondurilor europene pentru programarea aferentă perioadei 2007-2013

Sursa: Comisia Europeană

Costul orar cu forţa de muncă

Nivelul și evoluția costului orar cu forța de muncă, industrie – comparații internaționale

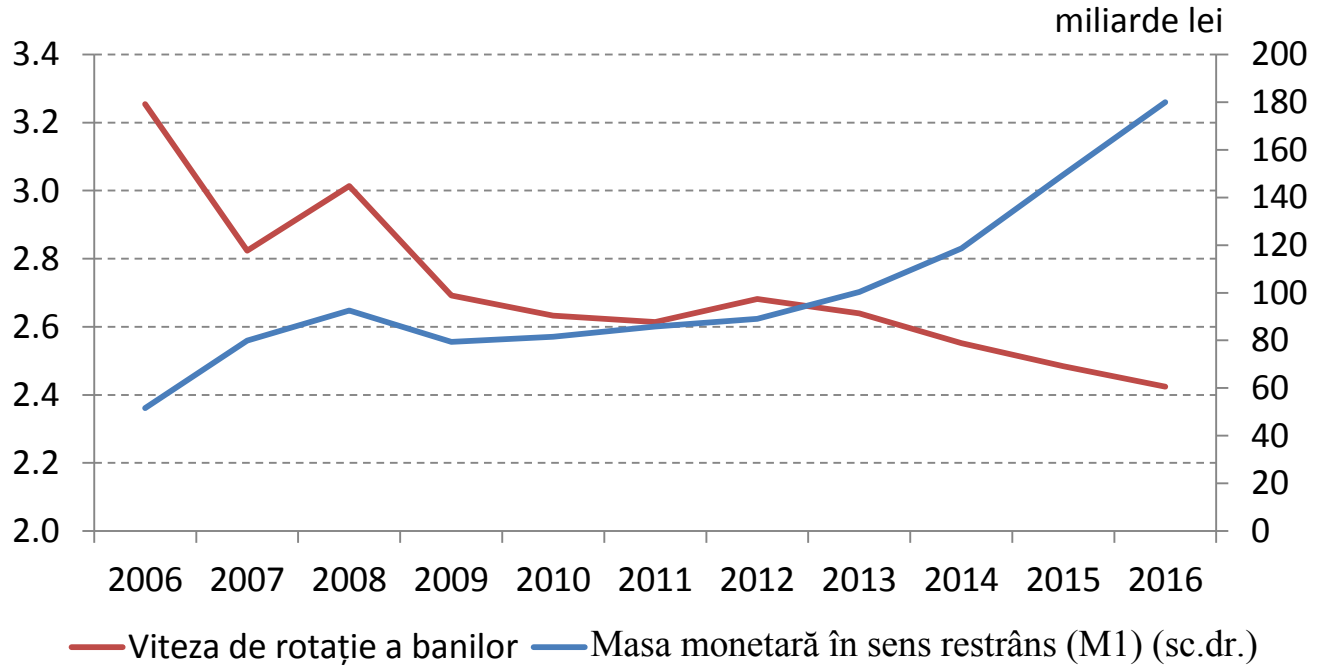

Sursa: Eurostat

II.3. Riscul de menţinere a unei evoluţii modeste a activităţii de creditare a sectorului companiilor nefinanciare

Preferința pentru lichiditate

Viteza de rotație a banilor și masa monetară în sens restrâns (M1)

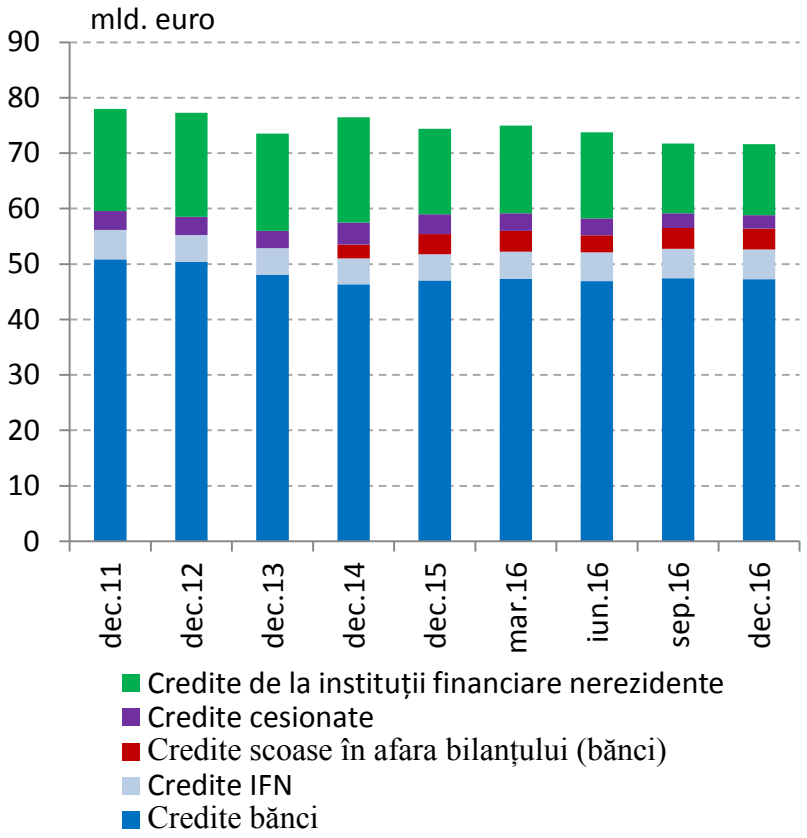

Notă: viteza de rotație a banilor = PIB/Masa monetară în sens larg (M3)

Sursa: BNR, INS

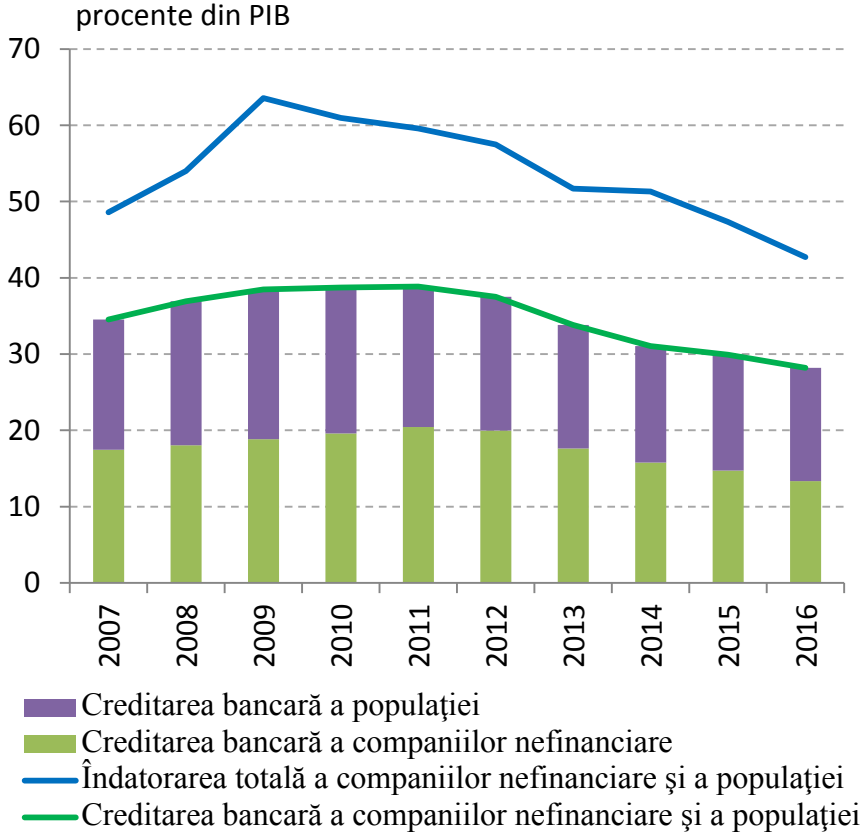
Îndatorarea sectorului privat

Îndatorarea companiilor și populației în funcție de creditor

Sursa: BNR

Evoluţia îndatorării totale şi a creditării bancare aferente sectorului privat nefinanciar

Sursa: BNR, INS

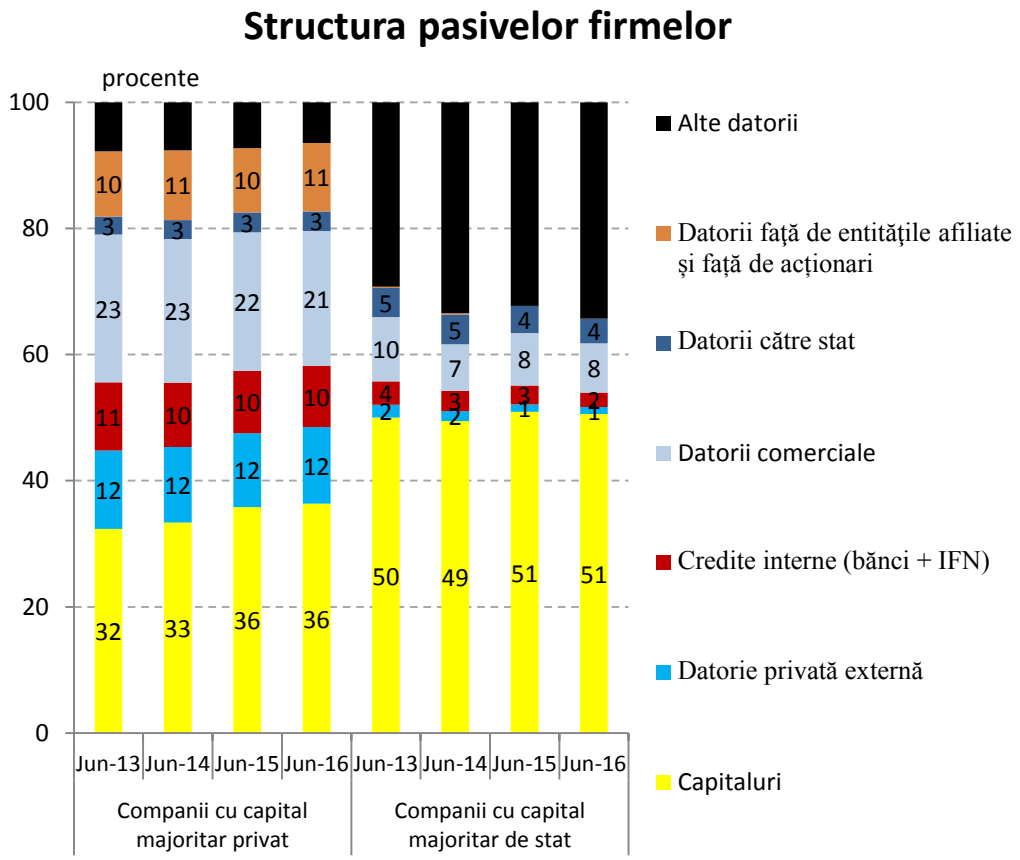
Structura îndatorării populației și companiilor

Îndatorarea populației și companiilor

	Decembrie 2016 (mld. lei)	Pondere în PIB
Îndatorare populație, din care:	125.9	16.5%
bănci locale	113.0	14.8%
IFN	6.0	0.8%
credite scoase în afara bilanțului	4.7	0.6%
cesiuni	2.2	0.3%
Îndatorare companii nefinanciare, din care:	199.4	26.2%
bănci locale	101.6	13.3%
instituții financiare nerezidente	58.3	7.7%
IFN	18.4	2.4%
credite scoase în afara bilanțului	12.4	1.6%
cesiuni	8.8	1.2%

Sursa: BNR, INS

Companiile cu capital propriu negativ reprezintă o vulnerabilitate pentru economie

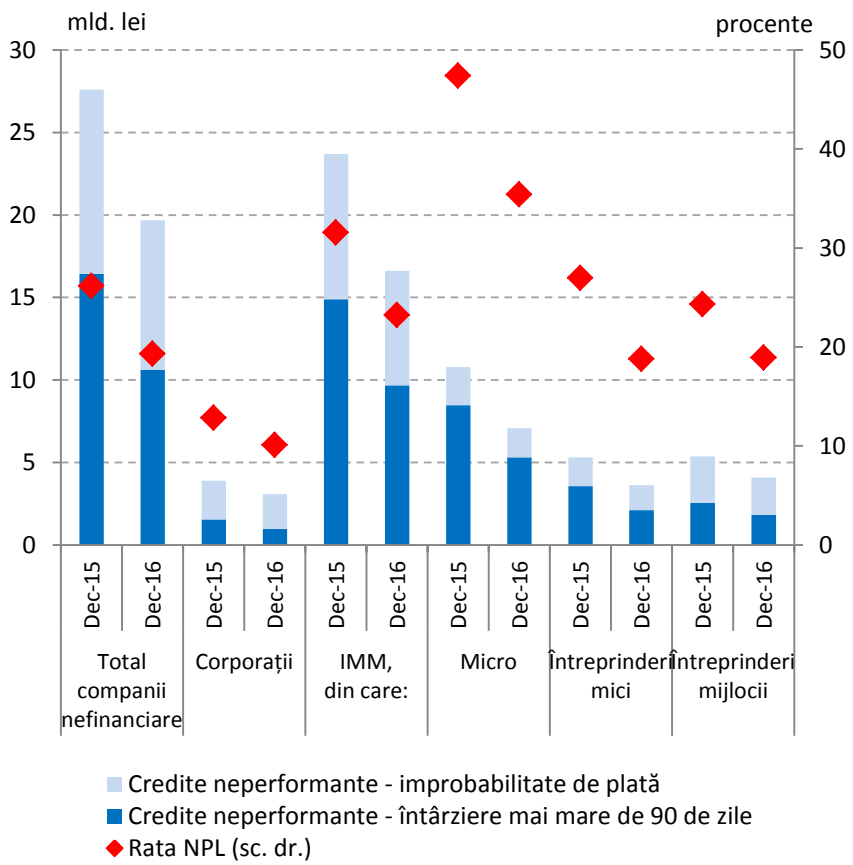
Sursa: MFP, BNR

Se impune:

- convertirea în capitaluri a datoriilor către acționari în cazul firmelor cu capitaluri proprii negative
- menţionarea explicită în cadrul legislativ a instituției/instituțiilor statului care trebuie să acționeze ca „persoană interesată” pentru impunerea cerinței privind nivelul minim al capitalizării companiilor
- aplicarea cu consecvență a prevederilor din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale referitoare la măsurile care trebuie inițiate în cazul în care activul net al unei firme se diminuează sub pragul reglementat

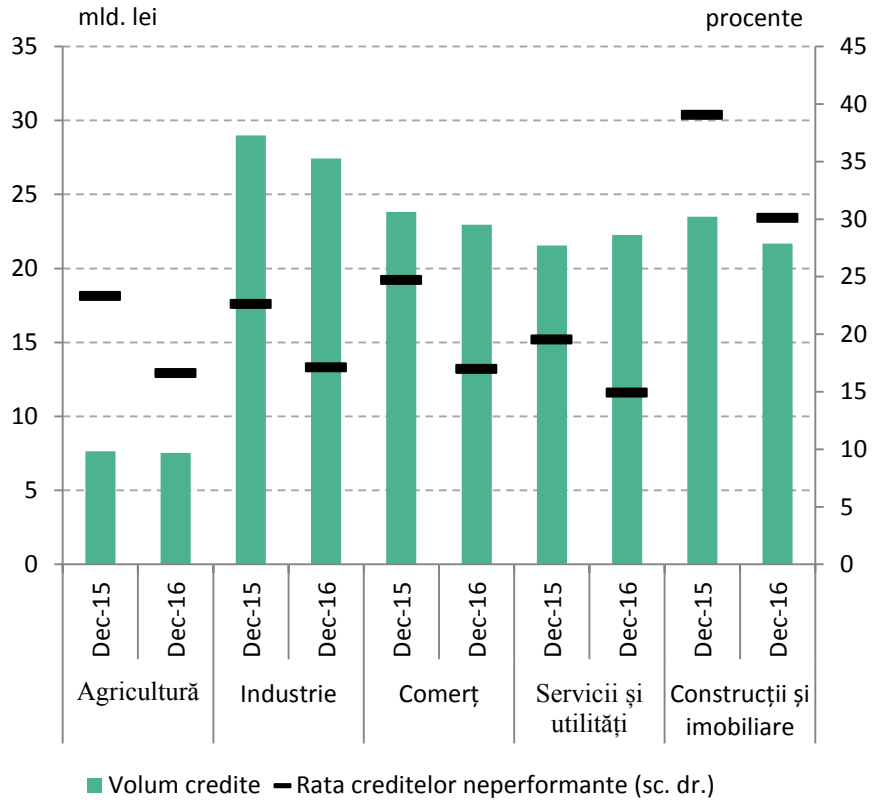
Riscul de credit al companiilor s-a ameliorat…

Rata creditelor neperformante, în funcţie de dimensiunea companiilor

Sursa: MFP, BNR

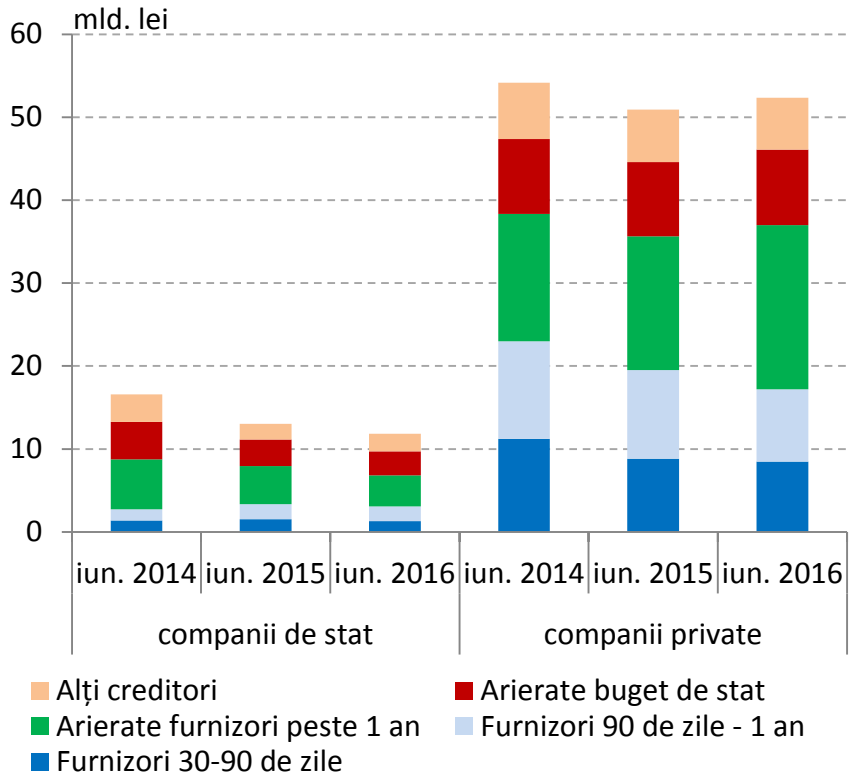
Stocul de credite şi rata creditelor neperformante, în funcţie de sectorul de activitate

Sursa: MFP, BNR

…dar disciplina financiară a companiilor private s-a deteriorat, atât în relația cu furnizorii, cât și cu statul

Structura restanţelor* la plată în economie după forma de proprietate

* altele decât cele față de sectorul bancar

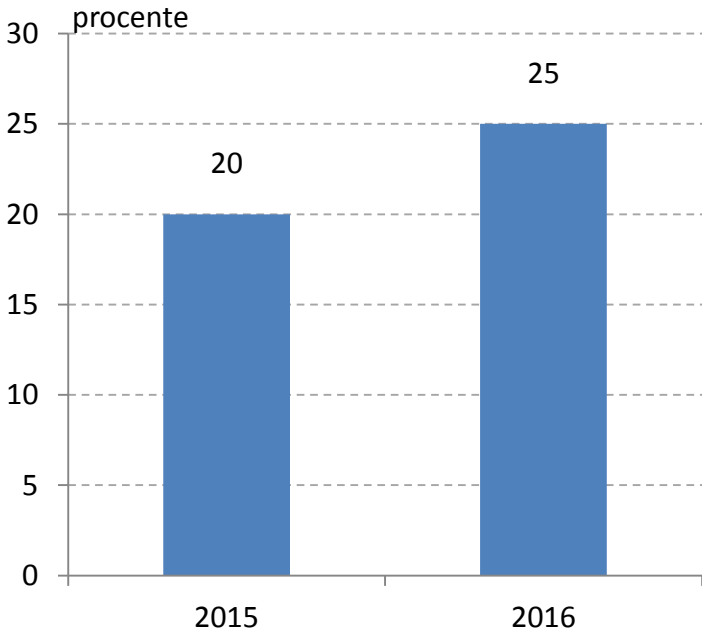
Sursa: MFP, BNR

- Număr firme cu capitaluri negative = 268.670
- Număr firme cu cifră de afaceri nulă = 155.887
- Număr firme cu 0 angajați = 251.921
- Număr firme cu toate cele 3 situații atipice de mai sus = 93.484

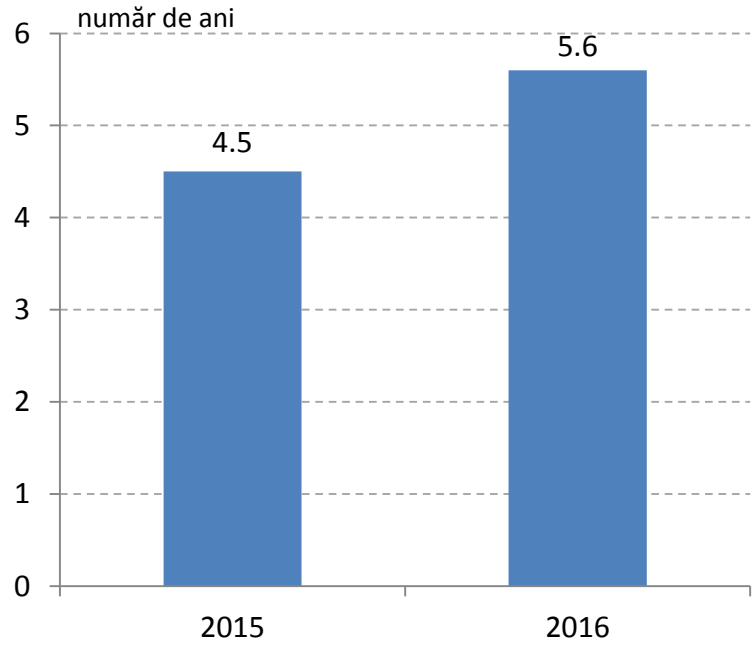
II.4. Cadrul legislativ incert și impredictibil în domeniul financiar-bancar

Impactul incertitudinilor legislative din anul 2016

Avansul pentru un credit ipotecar, altul decât Prima Casă

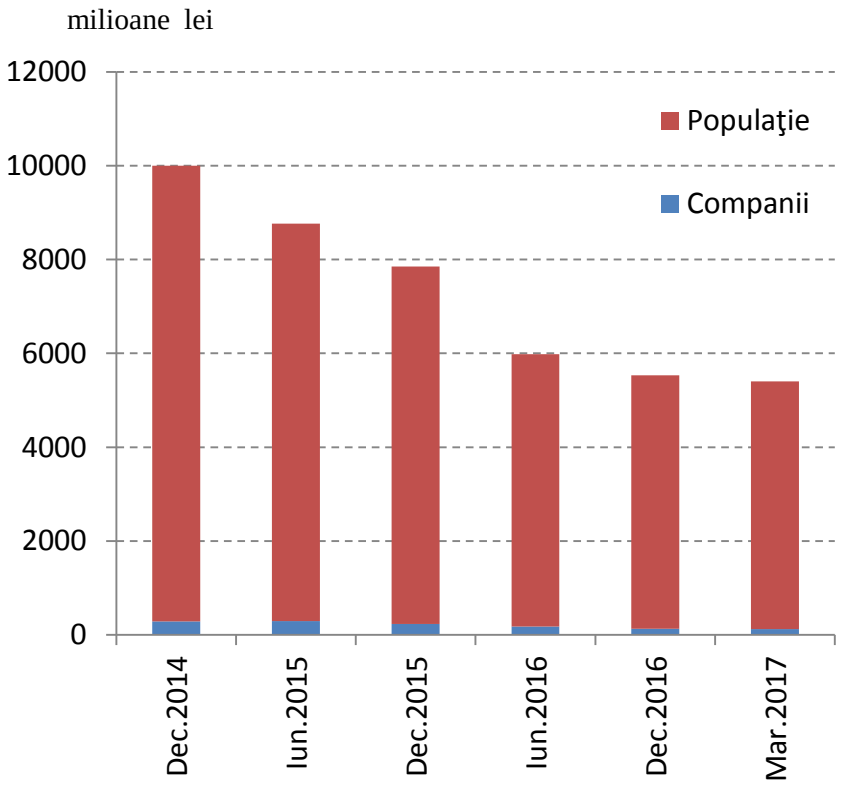
Numărul de ani necesar pentru economisirea avansului pentru un credit ipotecar

Notă: s-a considerat un credit ipotecar pentru o locuință de 70.000 euro și o gospodărie tip formată din două persoane care câștigau salariul mediu net pe economie în anul 2016 și aveau o rată de economisire de 25 la sută.
Sursa: CRC (BNR), calcule BNR

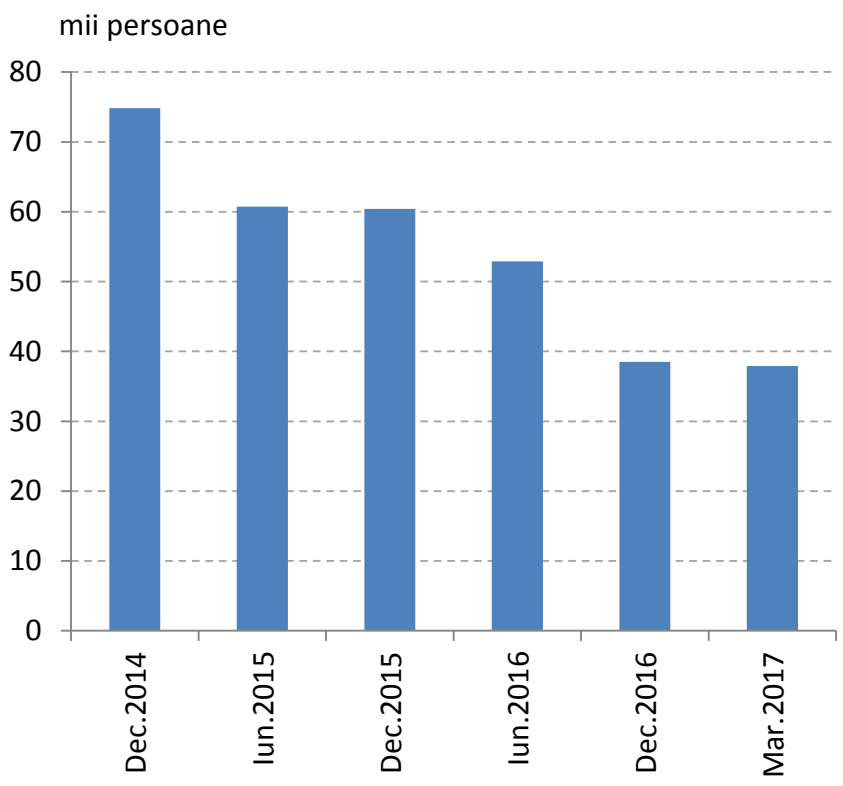
Evoluția stocului de credite în franci elvețieni

Stocul de credite în franci elvețieni

Sursa: BNR

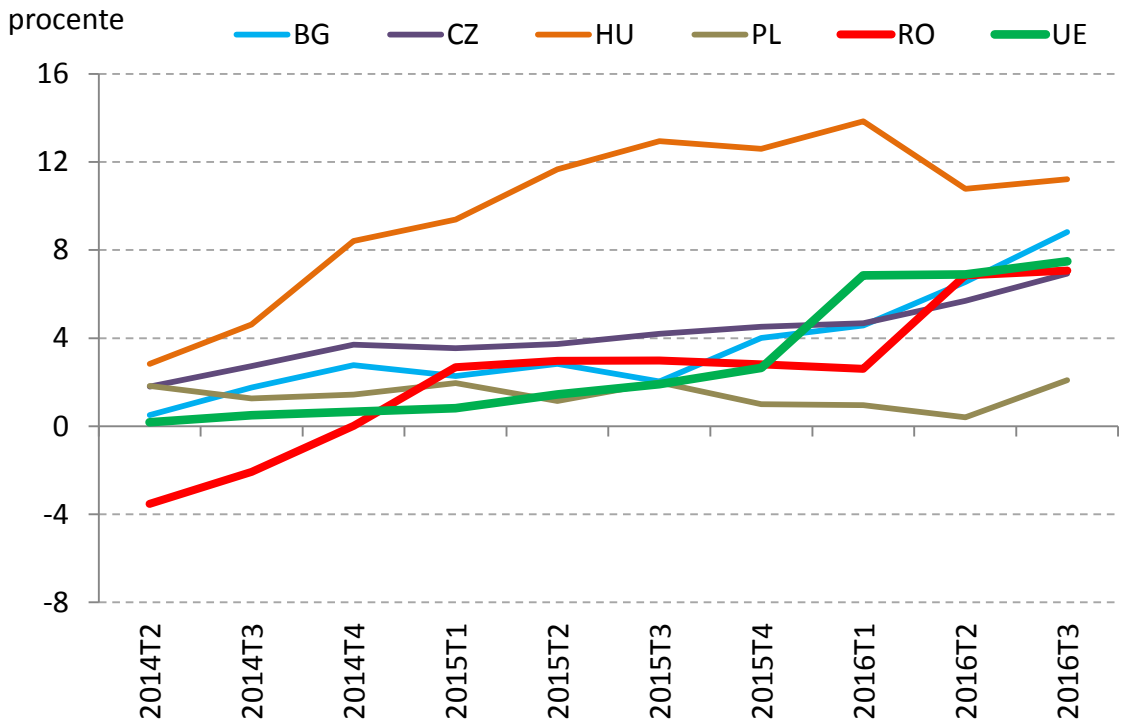
Evoluţia numărului debitorilor persoane fizice îndatoraţi în franci elveţieni

Sursa: BNR, BC

II.5. Riscul unei accelerări a prețurilor activelor imobiliare

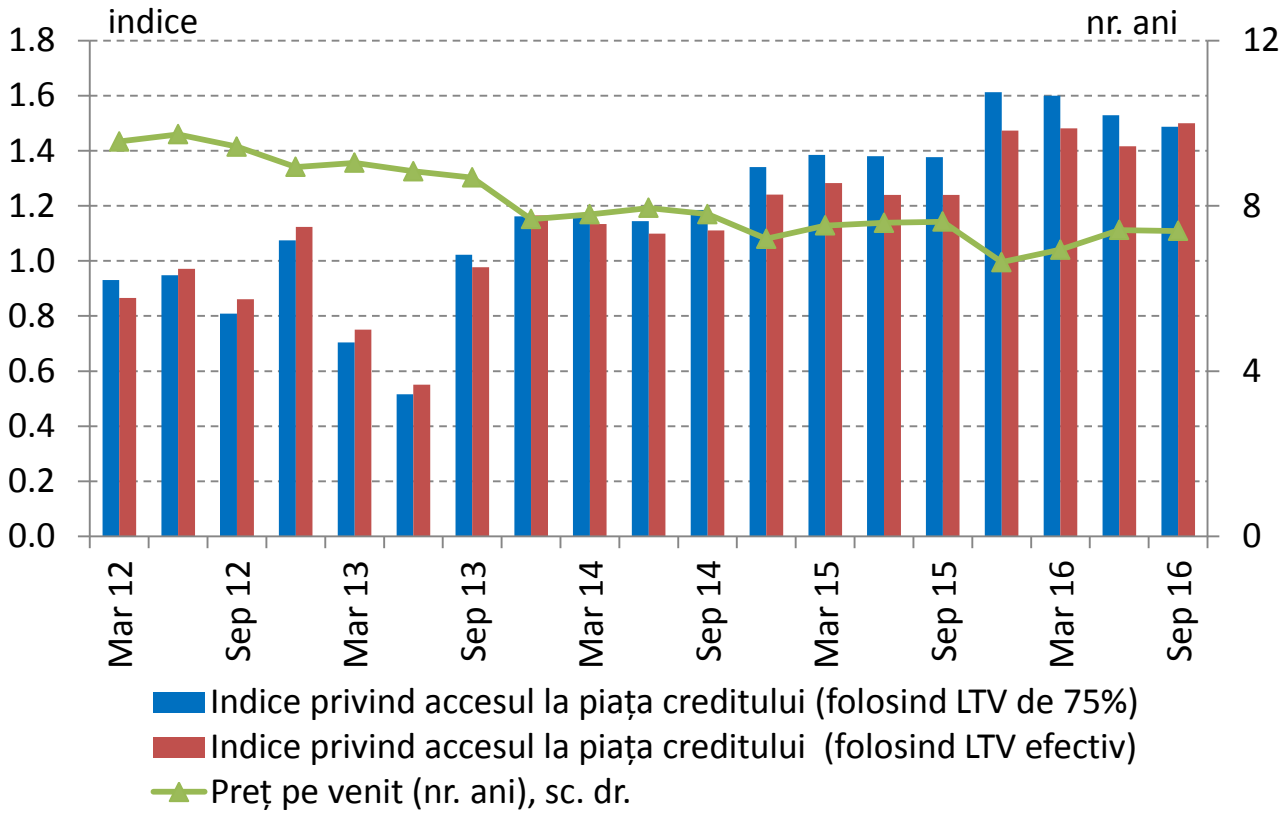
Evoluția anuală a prețului imobilelor rezidențiale (2010=100)

Sursa: Eurostat, calcule BNR

Accesibilitatea unui credit ipotecar

Indicele de accesibilitate și indicatorul preț imobil raportat la venit salarial pentru creditele ipotecare

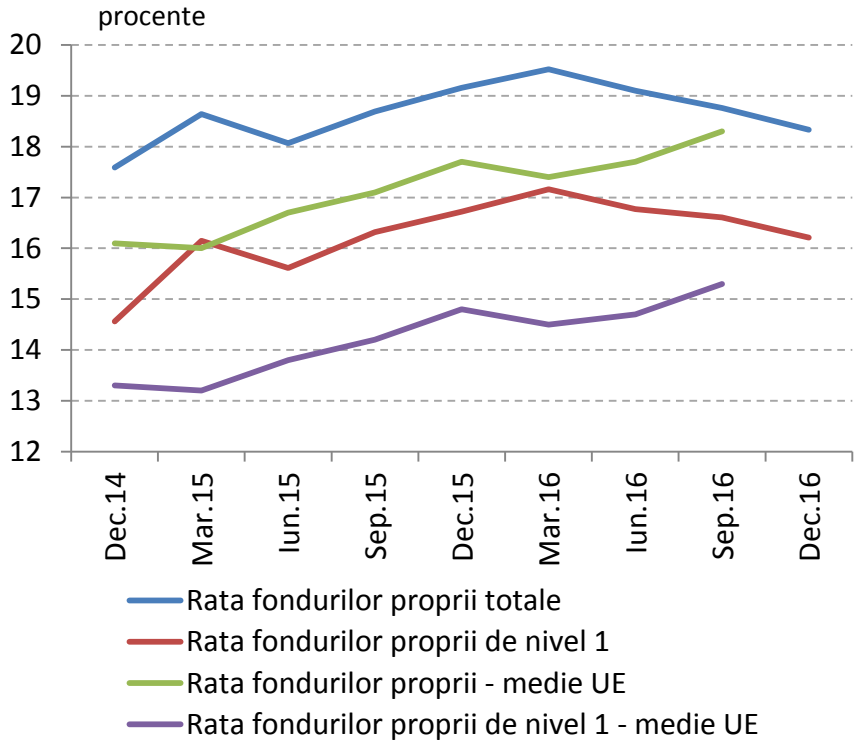

Sursa: CRC, MFP, calcule BNR

III. Sectorul bancar

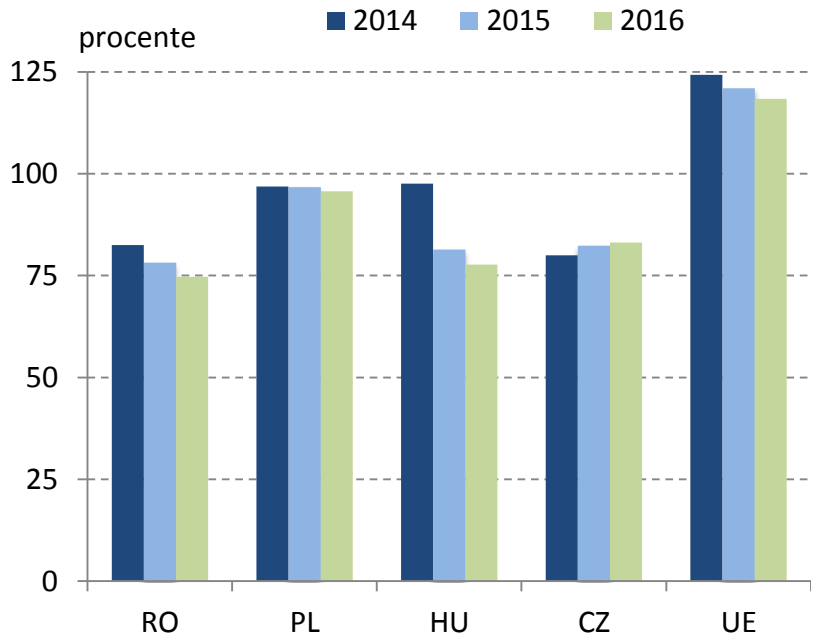
Sectorul bancar este capitalizat adecvat și deține suficiente resurse de lichiditate

Indicatorii de adecvare a capitalului în România şi UE (valori medii)

Sursa: BNR, ABE

Raportul Credite/Depozite* (decembrie 2016)

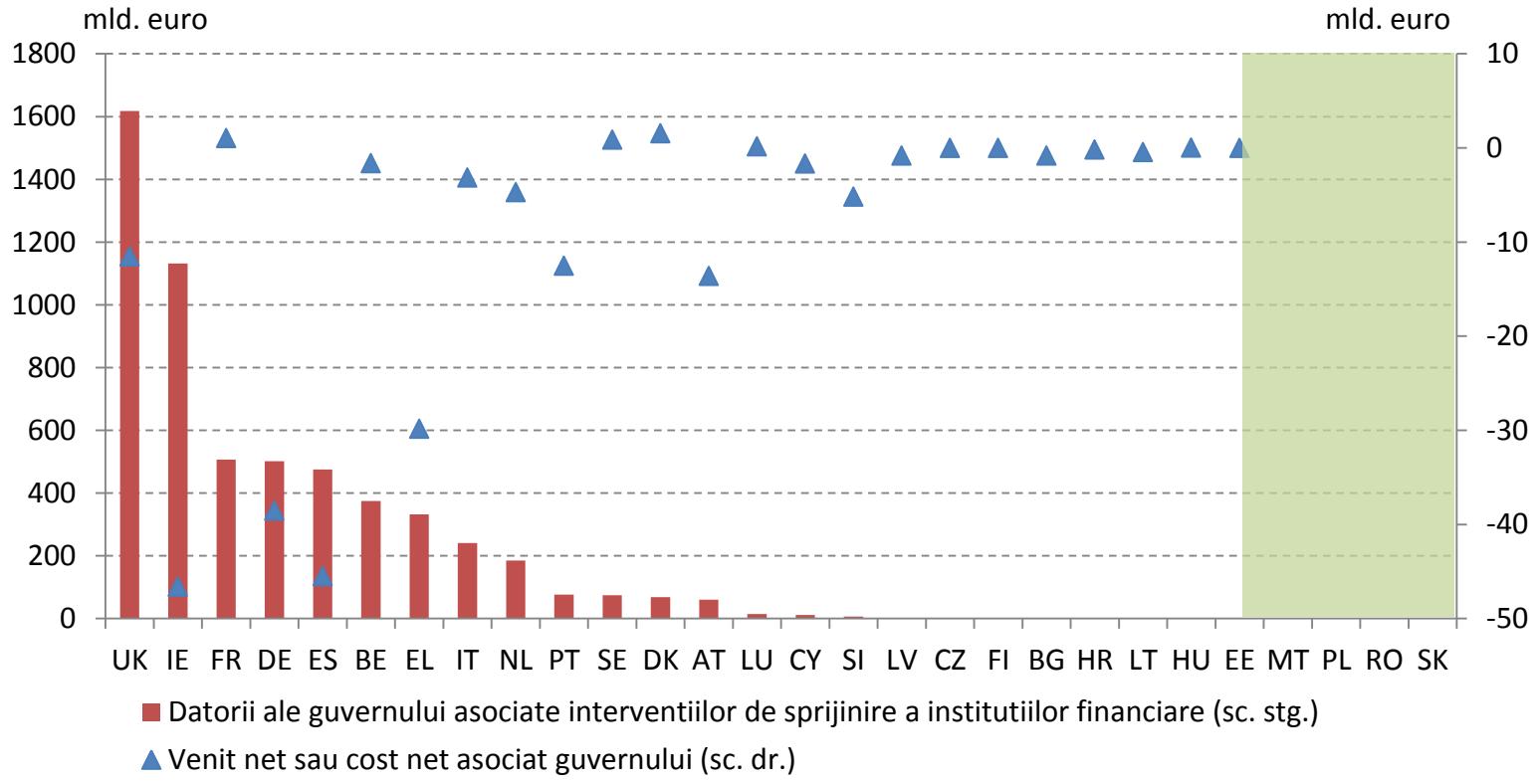
* conform definiției ABE

Notă: pentru România s-au considerat toate instituțiile de credit, persoane juridice române

Sursa: ABE, BNR

România este printre cele 5 state din UE care nu a utilizat bani publici pentru a sprijini băncile în timpul şi după criză

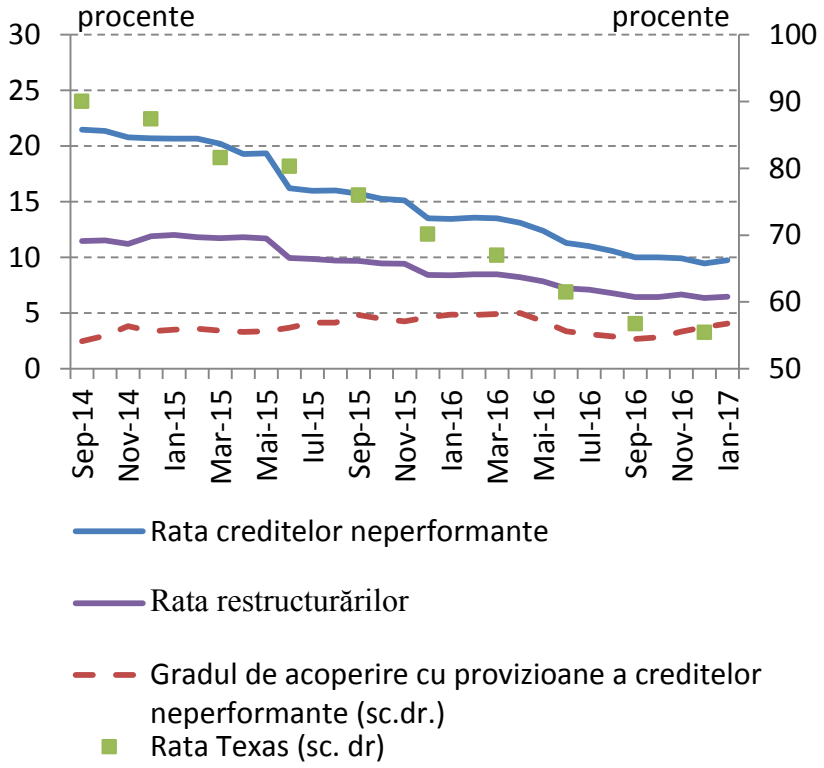
Intervenția guvernelor în sprijinirea instituțiilor financiare la nivelul statelor UE în perioada 2007-2015

Sursa: Eurostat

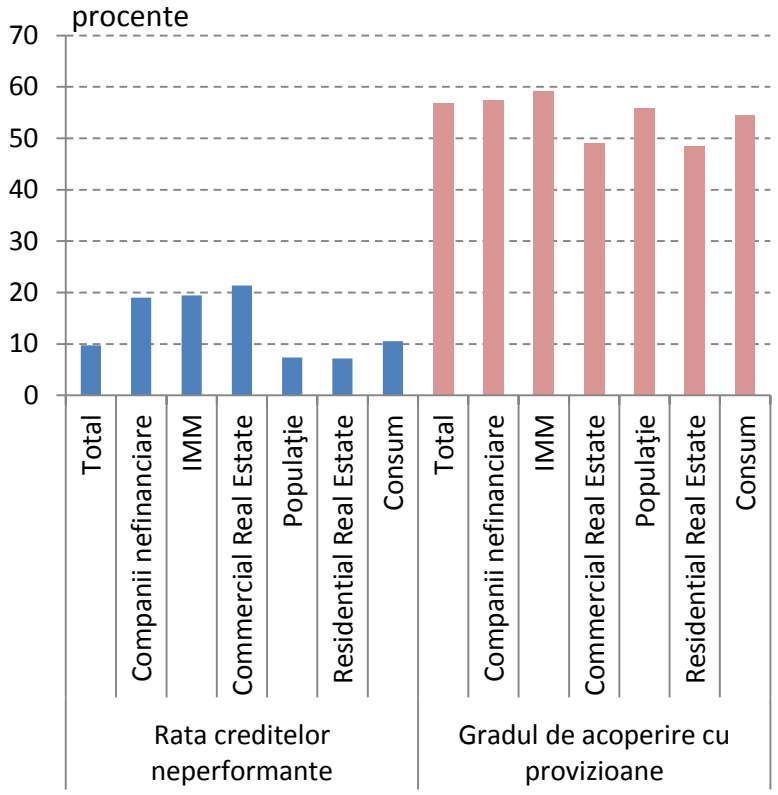
Băncile au continuat să își curețe bilanțurile de credite neperformante și au constituit provizioane la un nivel adecvat

Indicatori ai riscului de credit și calitatea activelor (definiţie ABE)

Sursa: BNR

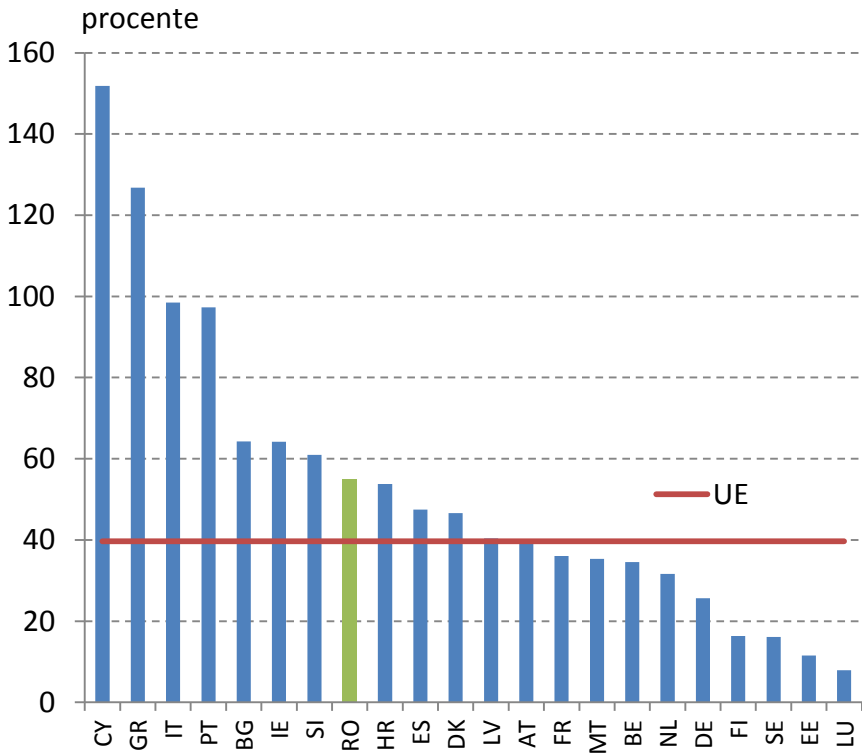
Rata de neperformanţă şi gradul de acoperire cu provizioane pe sectoare şi tipuri de credite (ianuarie 2017)

Sursa: BNR

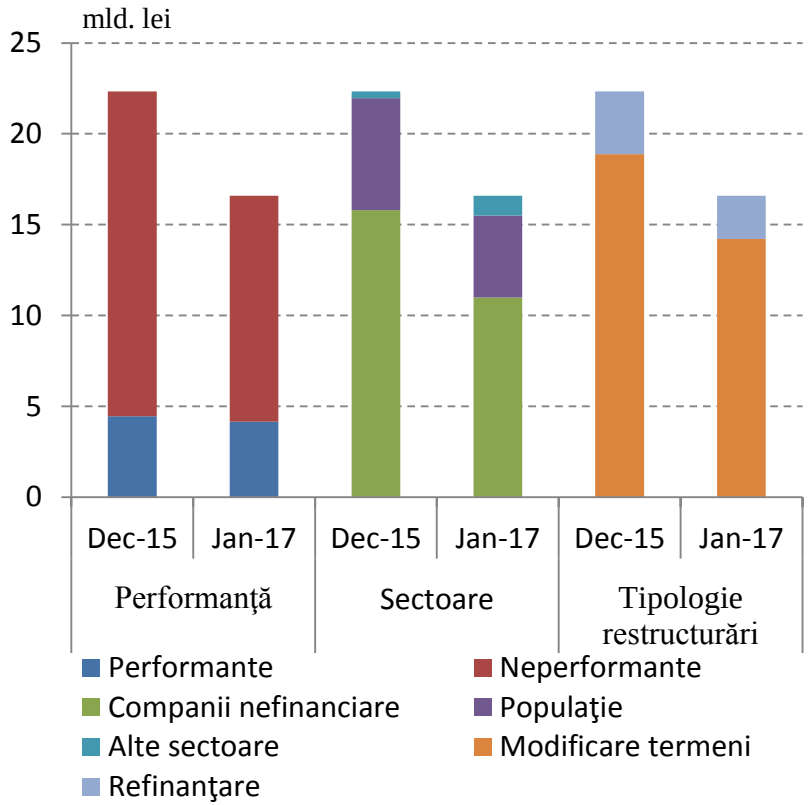
Volumul creditelor restructurate continuă să fie semnificativ, dar în scădere

Rata Texas: credite neperformante/(fonduri proprii de nivel1 + ajustări pentru depreciere), septembrie 2016

Sursa: BCE, date la nivel consolidat

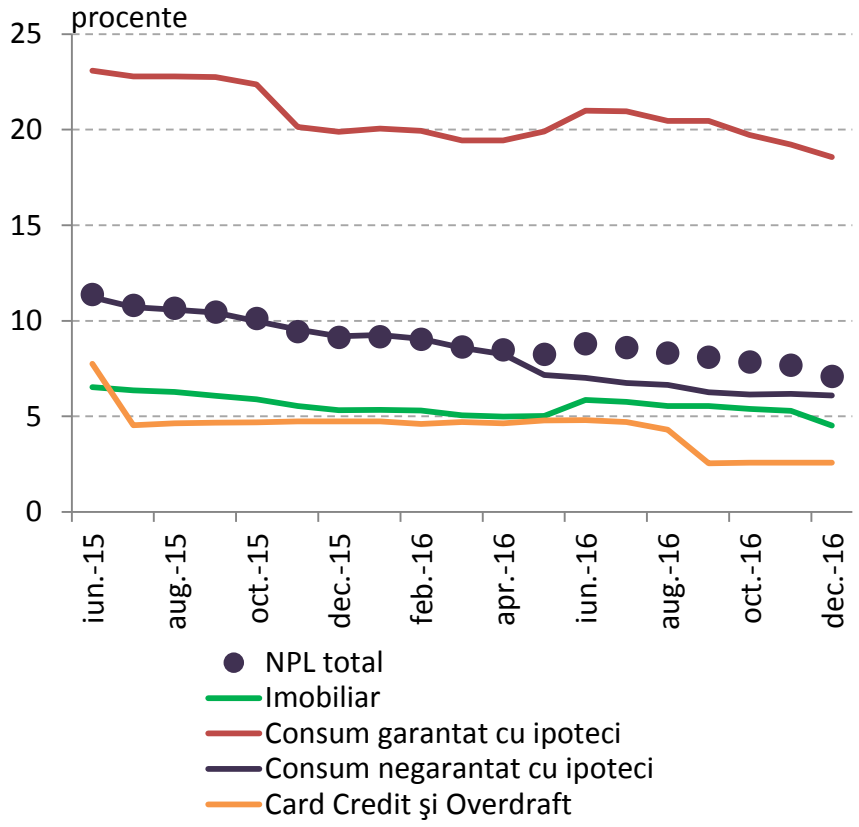
Creditele restructurate în funcţie de performanţă, sectoare şi tipul restructurării

Sursa: BNR

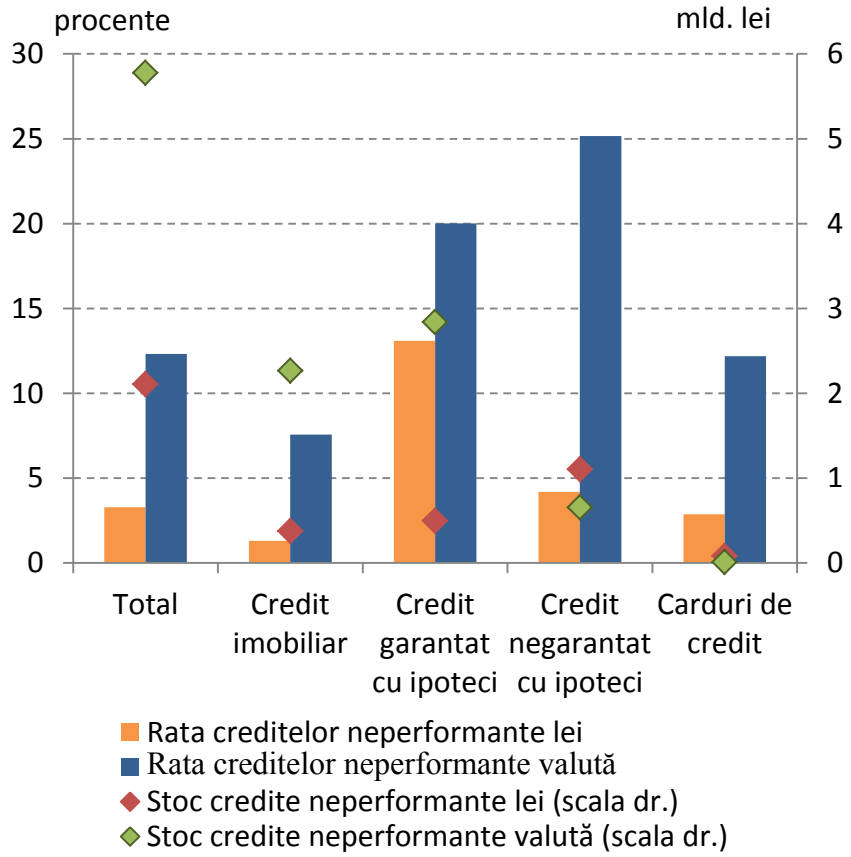
Capacitatea populației de onorare a serviciului datoriei s-a îmbunătățit

Rata creditelor neperformante la bănci, după tipul creditului

Sursa: BNR, BC

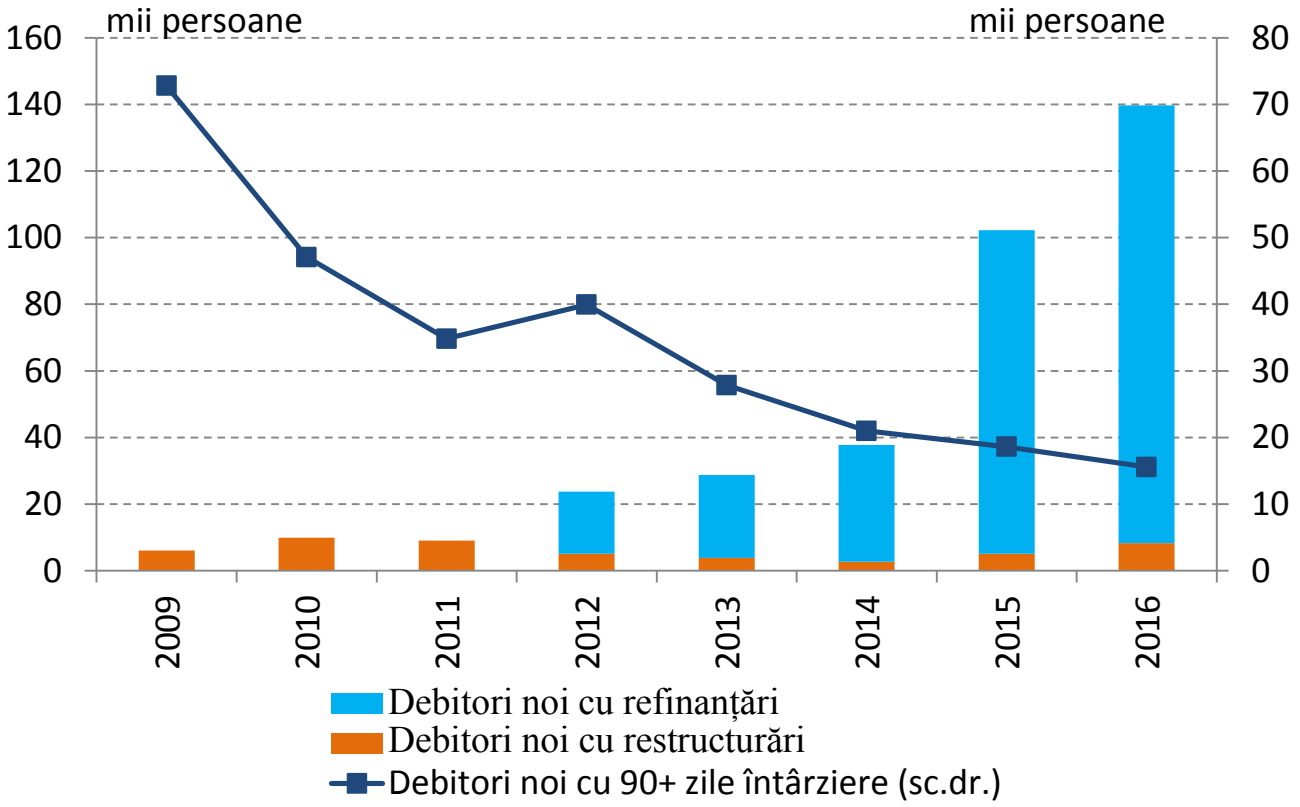
Rata creditelor neperformante la bănci în funcţie de tipul şi valuta creditului, decembrie 2016

Sursa:BNR, BC

Băncile au sprijinit mai multe persoane prin restructurări sau refinanțări de credite

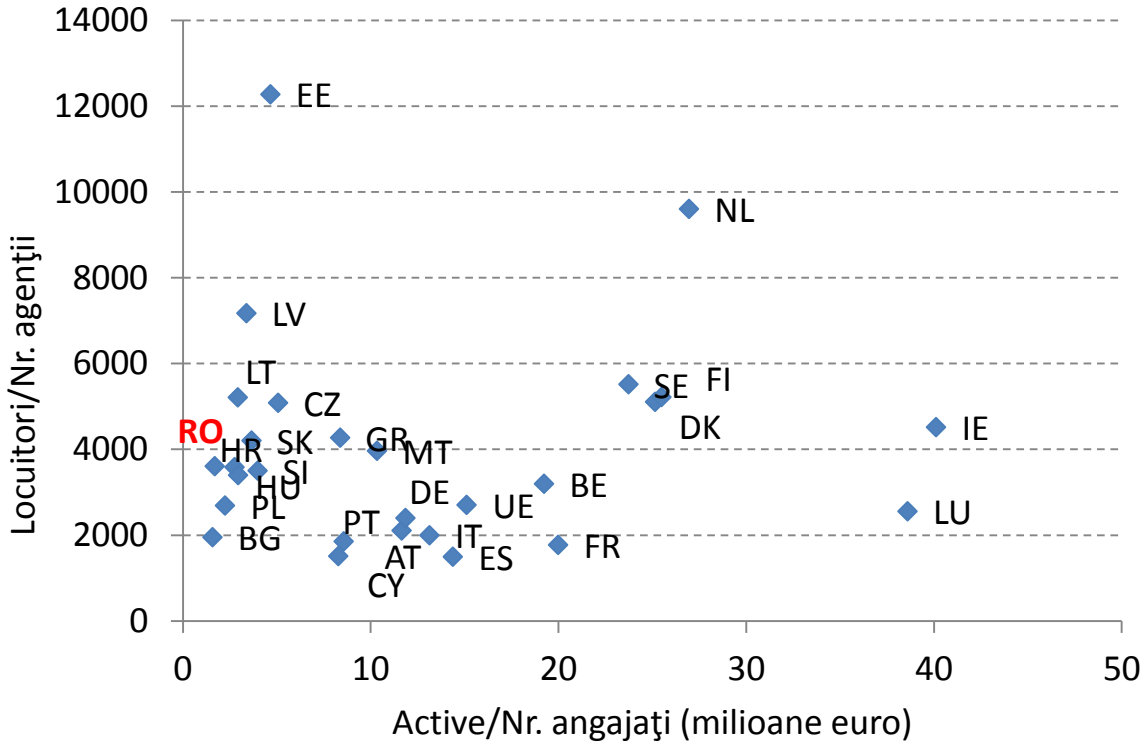
Numărul anual de debitori care au apelat la restructurări sau refinanțări, respectiv care au intrat în 90 zile de întârziere

Sursa: CRC

Mai este spațiu pentru îmbunătățirea guvernanței corporative la bănci (1)

Eficienţa angajaţilor bancari şi gradul de deservire a clientelei prin agenţii bancare – comparaţii europene

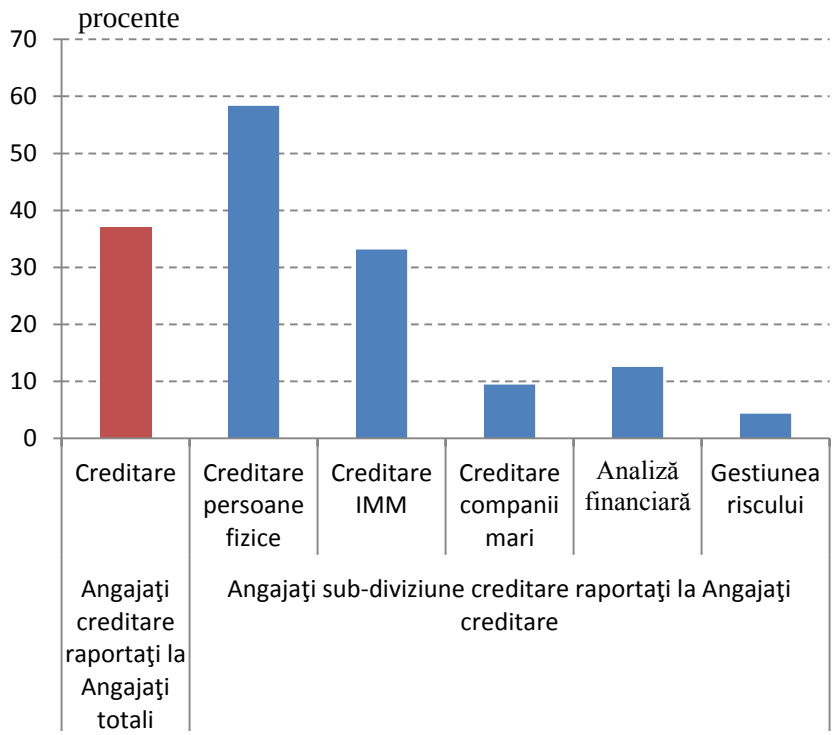

Notă: datele pentru România sunt la decembrie 2016, celelalte date sunt la decembrie 2015

Sursa: BCE, BNR

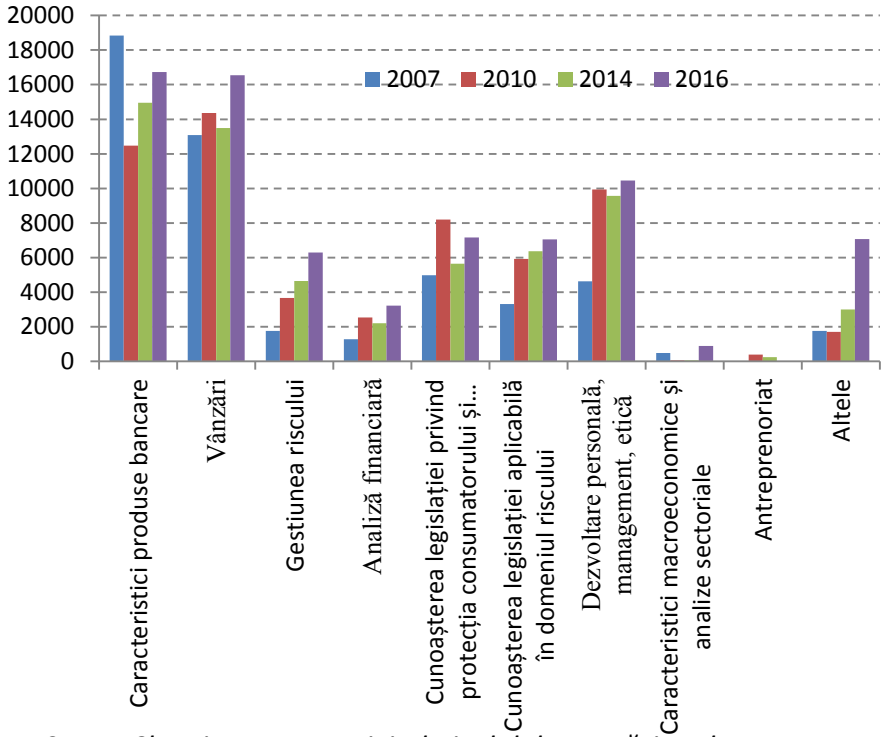
Mai este spațiu pentru îmbunătățirea guvernanței corporative la bănci (2)

Structura angajaţilor bancari din România pe tipuri de activităţi (valori mediane), (iunie 2016)

Sursa: Chestionar BNR privind nivelul de pregătire al personalului bancar

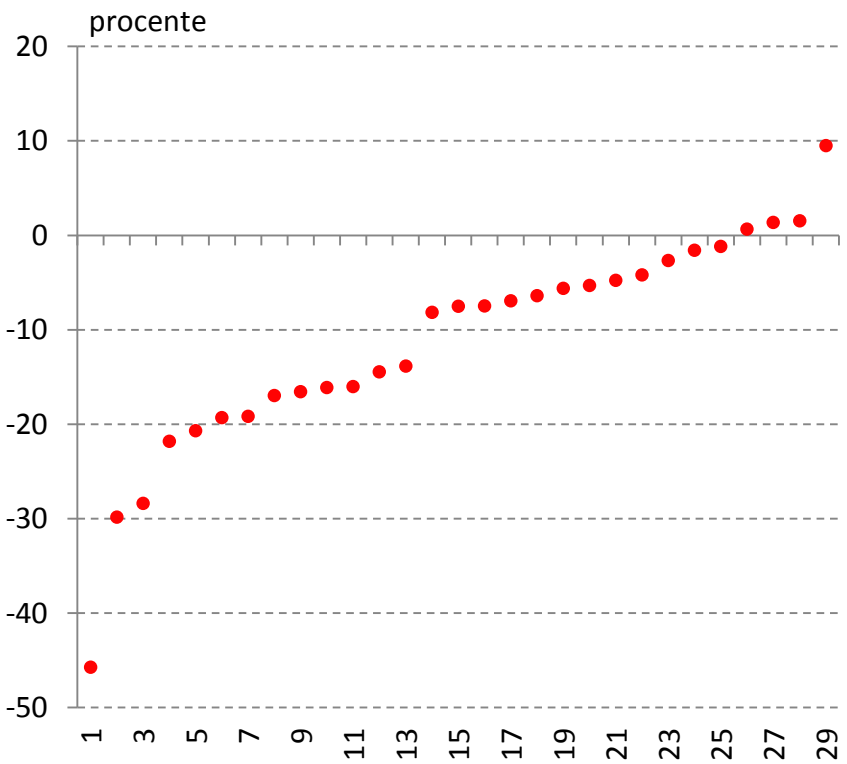
Tipologia cursurilor oferite angajaţilor implicaţi în activitatea de creditare (număr participanţi), (iunie 2016)

Sursa: Chestionar BNR privind nivelul de pregătire al personalului bancar

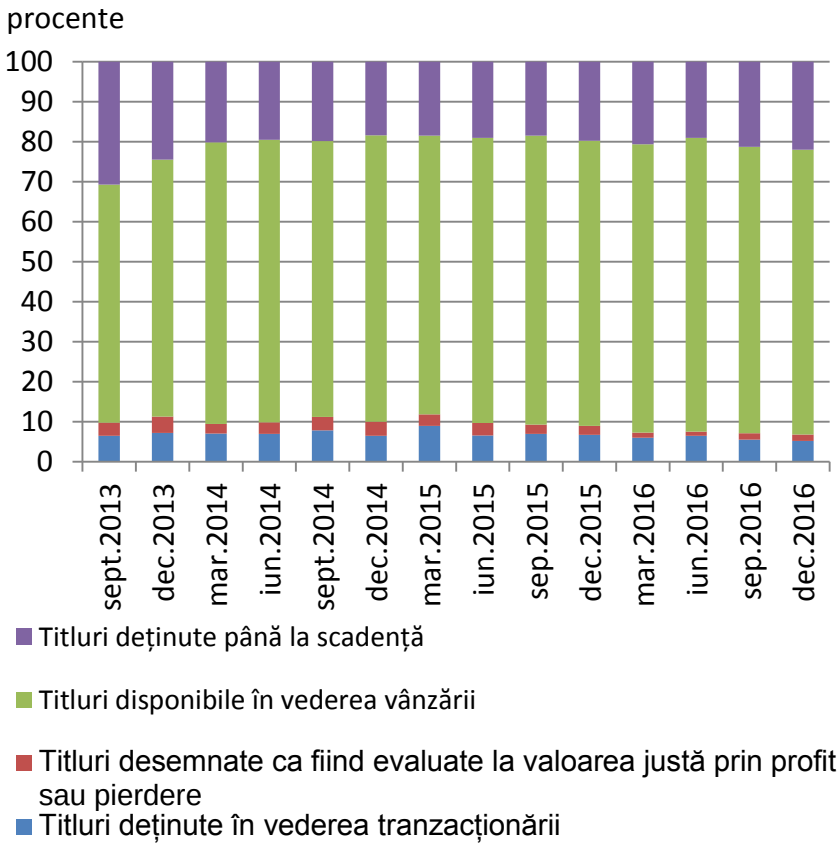
Testul de stres pentru riscul de piață

Instituțiile de credit ordonate în funcție de impactul potențial al creșterii dobânzii în fondurile proprii (decembrie 2016)

Sursa: BNR

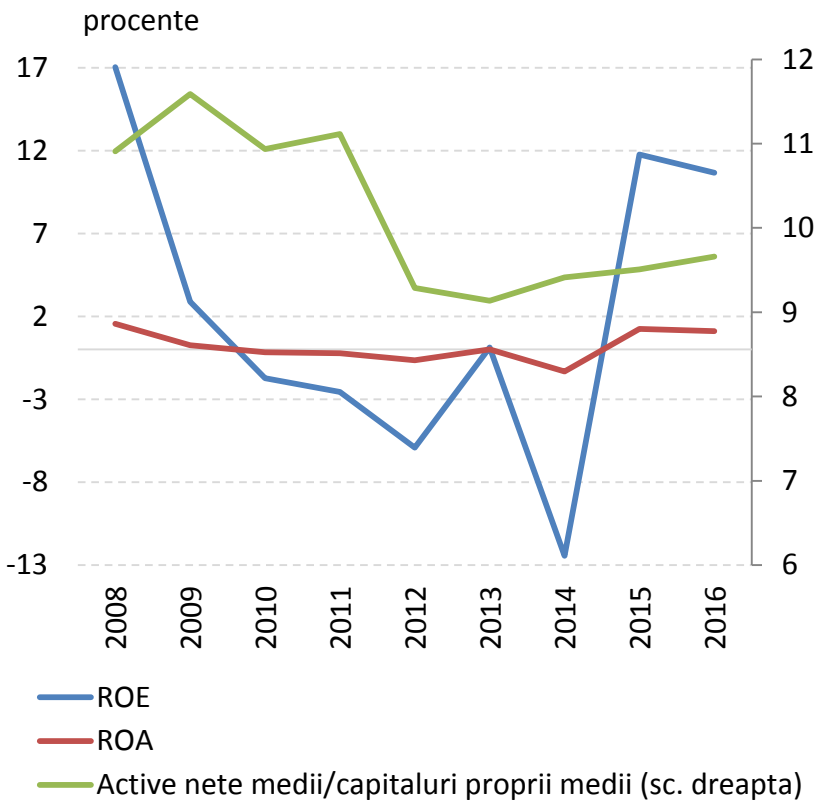
Structura deținerilor de titluri

Sursa: BNR

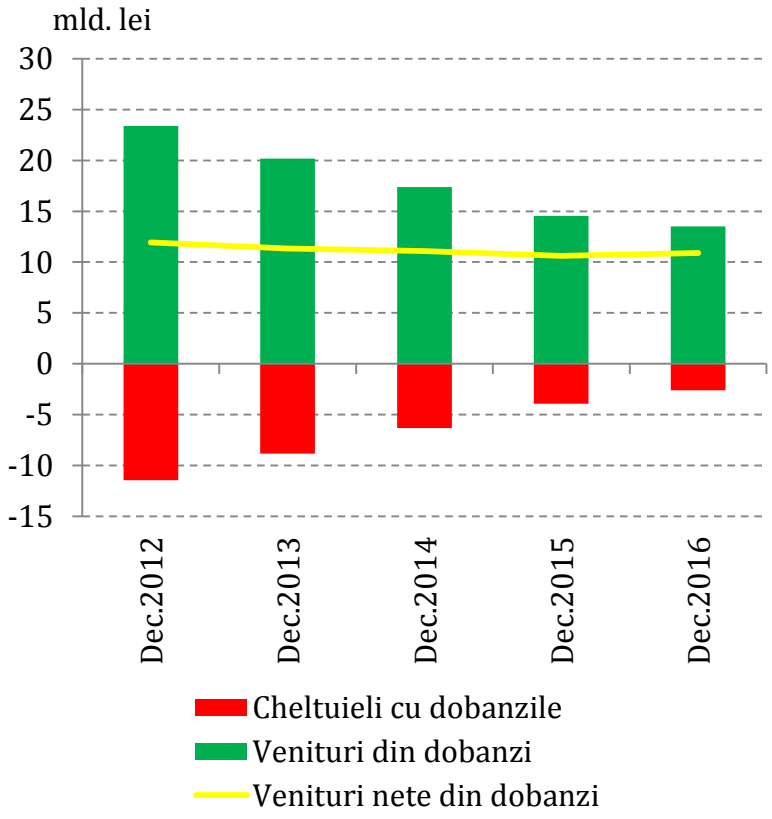
Profitabilitatea sectorului bancar s-a consolidat pe parcursul anului 2016

Evoluția profitabilității sectorului bancar

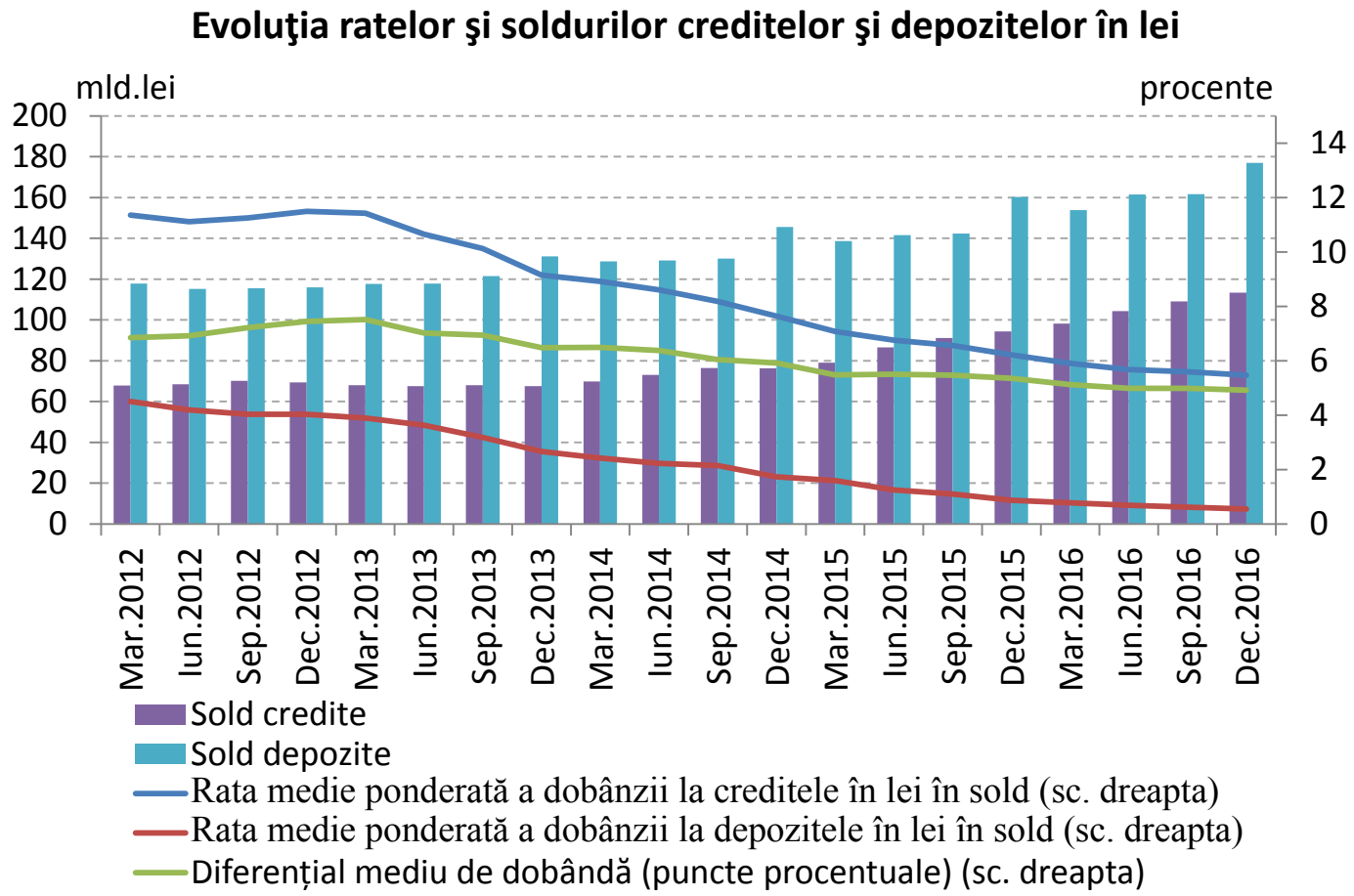
Sursa: BNR

Evoluţia veniturilor, cheltuielilor şi a veniturilor nete din dobânzi

Sursa: BNR

Marjele de dobândă au scăzut, dar rămân printre cele mai ridicate din UE

Sursa: BNR

Principalele 10 mesaje
ale Raportului asupra stabilității financiare

- Stabilitatea financiară s-a menținut robustă, iar riscurile s-au diminuat ca număr și intensitate față de aceeași perioadă a anului trecut.
- Principalul risc ridicat este de natură externă: riscul deteriorării rapide a încrederii investitorilor în economiile emergente.
- Contextul macroeconomic intern este favorabil, dar se acumulează tensiuni din perspectiva creșterii economice peste potențial și a deficitelor gemene.
- Ciclul financiar este în urma ciclului economic, ceea ce creează premise pentru echilibrarea pe viitor a structurii creșterii economice.
- Preferința pentru lichiditate este ridicată, mai ales în contextul ratelor scăzute ale dobânzii.
- Există potențial semnificativ de creștere a creditării pentru firme.
- Riscul unui cadru legislativ incert și impredictibil a scăzut semnificativ, dar s-a observat un impact asupra pieței creditului.
- A apărut un risc nou, deocamdată de intensitate redusă: riscul unei accelerări a prețurilor imobiliare.
- Sectorul bancar este adecvat capitalizat și deține suficiente resurse de lichiditate.
- Rata creditelor neperformante a continuat să se reducă.